

**VYSOKÁ ŠKOLA KREATIVNÍ
KOMUNIKACE**

Katedra literární tvorby

Vizuální a literární umění

Literární tvorba

Bakalářská práce

Teoretická část: Lesbická tematika v dílech *Rok perel* a *Dáma a švihadlo*

Praktická část: Dnes jsem z modelíny vytvořila X

Autor: Veronika Máhrischlová

Vedoucí práce: PhDr. Pavel Šidák, Ph.D.

2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně, a že jsem uvedla všechny použité prameny a literaturu, ze kterých jsem čerpala. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely studia a výzkumu.

V Praze dne.....

Podpis autora:

Poděkování

Ráda bych poděkovala PhDr. Pavlu Šidákovi, Ph.D. za jeho cenné rady, připomínky a především trpělivost. Dále také PhDr. Antonínu Kudláčovi, Ph.D., za neméně přínosné rady a připomínky.

Abstrakt

Teoretická část práce je zaměřena na lesbickou tematiku v knihách *Rok perel* a *Dáma a švihadlo*. Lesbické téma analyzuji v každém románu zvlášť a pak analýzy komparuji. V práci dále vysvětluji pojem homosexuality a popisuji tři hlavní principy, kterými je homosexuální zkušenost v literatuře uchopena tzv. sublimace, stylizace a manifestace. Následně předkládám tři typy obrazu postavy lesby, jež jsou lesba jako mučednice, chorobná bytost nebo průkopnice. Dále sleduji, jak společnost vnímá od počátku 20. století do dnešní doby homosexualitu. A v neposlední řadě prezentuji stručný přehled literatury, která líčí homosexuální zkušenost.

Praktickou část práce tvoří deník *Dnes jsem z modelíny vytvořila X*, který pracuje s lesbickou tematikou. Deník je z povědí dívky, jež prožila neopětovanou lásku.

Klíčová slova

Teoretická část: homotextualita, homotematika, lesbický román, láska, lesbismus, lesba, Rok perel, Dáma a švihadlo

Praktická část: lesbická tematika, lesbická láska, neopětovaná láska, lesba, deník, femme fatale

Abstract

The theoretical part is focused on lesbian theme in books *Rok perel* and *Dáma a švihadlo*. Lesbian theme is analyzed in each novel separately and then is compared. In the work I explain the concept of homosexuality and then I describe three main ways, how homosexual experience is portrayed in literature i.e. sublimation, stylization and manifestation. Subsequently, I present three types of lesbian character: lesbian as a martyr, a sick creature or pioneer woman. I also observe how society perceives homosexuality from the beginning of the 20th century to the present day. And last but not least, I present a brief overview of the literature that describes the homosexual experience.

Practical part consists a diary *Dnes jsem z modelíny vytvořila X*, in which lesbian theme is used. The short story is a confession of a girl who has experienced unrequited love.

Keywords

Theoretical part: homotextuality, homotematics, lesbian novel, love, lesbianism, lesbian, Rok perel, Dáma a švihadlo

Practical part: lesbian theme, lesbian love, unrequited love, lesbian, diary, femme fatale

Obsah

Teoretická část	7
Úvod.....	7
1. Homosexualita	8
1.1 Zobrazování homosexuality v literárních dílech	8
1.1.1 Lesbická literatura.....	10
2. Pojetí homosexuality od přelomu 20. století do dnešní doby v českém prostředí.....	12
2.1 Společenské vnímání	12
2.2 Literatura.....	13
3. Analýza textu	16
3.1 Svatava Antošová: Dáma a švihadlo	16
3.1.1 Kompozice a narativní linie	16
3.1.2 Postavy a motivy.....	17
3.1.3 Lesbická tematika	21
3.2 Zuzana Brabcová: Rok perel.....	23
3.2.1 Kompozice a narativní linie.....	23
3.2.2 Postavy a motivy.....	24
3.2.3 Lesbická tematika	26
4. Komparace	30
4.1 Vnětextové aspekty.....	30
4.2 Textové aspekty	30
Závěr	34
Bibliografie	36
Praktická část	38
Dnes jsem z modelíny vytvořila X	38

Teoretická část

Úvod

Ve své bakalářské práci zkoumám lesbickou tematiku v románech *Rok perel* (2000) autorky Zuzany Brabcové a *Dáma a švihadlo* (2004) Svatavy Antošové. Obě autorky se proslavily svou prozaickou tvorbou (v případě Antošové i básnickou) spadající do lesbické literatury.

Hlavním předmětem mého zájmu je uchopení lesbické tematiky v těchto uměleckých dílech. Nejprve vymezím pojem homosexuality. Následně identifikuji tři hlavní principy homotextuality, tzn. jakým způsobem je homotematika v literárních dílech zaznamenána, a zároveň uvedu příklady českých autorů, kteří využili jeden z těchto principů zobrazování homosexuality ve svých dílech. V souvislosti s tím předložím tzv. „obrazy leseb“, typy lesbicky orientovaných protagonistek mající podobné postavení ve společnosti, a proměny vyjadřování o sapphismu v lesbické literatuře.

Jelikož jsem si vybrala autorky z českého prostředí, uvedu čtenáře také do soudobého společenského kontextu a přiložím stručný přehled tendencí českých píšících autorů o homosexualitě. V této části práce jsem se především opírala o publikaci Pavlíny Janošové *Homosexualita v názorech současné společnosti* (2000) a kolektivní monografii Jana Seidla *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti* (2012).

Hlavní část teoretické práce představuje detailní analýza jednotlivých románů metodou close-reading. Analýzu jsem rozdělila do tří částí, jež vykazují potenciál k zachycení tématu lesbismu. První část analýzy má za cíl přiblížit kompozici a narativní linii románu, druhá část se zaměřuje na motivy a postavy a třetí část prezentuje lesbickou tematiku samostatně. Nakonec všechny tři části analýzy komparuji a podrobně se zaměřím na stejnost či rozdílnost způsobu zachycení lesbické tematiky v dílech. Výsledky pozorování posléze zhodnotím v poslední kapitole, závěru.

Předpokládám, že v knihách bude reflektováno negativní společenské vnímání homoerotické orientaci a hlavní hrdinky budou mít strach ze své lesbické orientace. Dále, že středobodem narace bude milostný vztah dvou žen a že jedním z klíčových motivů bude leitmotiv jinakosti, tj. příznačný motiv, který bude mít za účel akcentovat vyčlenění homosexuálních protagonistek na okraj společnosti. Správnost mých předpokladů zhodnotím v závěru.

1. Homosexualita

Homosexualita představuje vrozenou, neměnnou, vědomě nezvolenou sexuální preferenci. Pro muže, jehož přitahují muži, se používá přesnější označení – gay. Pro ženu, kterou přitahují ženy, lesba. Je však nutné připomenout, že homosexuální orientace není synonymem pro homosexuální chování. Heterosexuální jedinec může projevovat homosexuální tendence, aniž by tato skutečnost korelovala s jeho sexuální orientací. Stejně je tomu u homosexuálních jedinců, kteří jsou schopni sexuálních kontaktů s opačným pohlavím. Termíny lesba a gay proto náleží jedincům, kteří se ztotožňují s touto identitou (preferenci stejného pohlaví) a chtějí takto být označováni. Explikací může sloužit Lillian Faderman, která se ve svém díle *Krásnější než láska mužů: romantické přátelství a láska mezi ženami od renesance po současnost* (2002) vyjadřuje ohledně pojetí lesbické lásky, tedy lesbismu: „Lesbismus spíše představuje výsledek situace, kdy si žena uvědomí, že může milovat jiné ženy a skutečně je miluje, a zároveň se odmítne nechat vykořisťovat heterosexistickým systémem.“¹

Pro účel této práce je potřeba ještě zmínit, že s homosexualitou je spjata mnoho vulgarismů, které mají příslušníka homoerotické orientace zesměšnit či ponížit, např. teplouš, buzík, buzerant apod.

1.1 Zobrazování homosexuality v literárních dílech

V této podkapitole se opírám o práci literárního a kulturního historika Marina C. Putny, pod jehož vedením vznikla monografie *Homosexualita v dějinách české literatury* (2011) představující souborné zpracování tématu homosexuality. Martin C. Putna v kapitole „Homosexualita v novodobé české literatuře“ vymezil tři typy zobrazování homosexuality v literárních dílech – cestu sublimace, stylizace a manifestace.

Sublimace užívá k popisu homosexuální zkušenosti pojmy „masky“ a „signálu“. Autor uměleckého textu promlouvá o problematice tak, aby nebylo poznat, že o ní promlouvá, nebo ji jen naznačuje. Někdy je proto označení textů nepřesné a postup sublimace autor primárně nezamýšlel. Například v díle *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války* (1921) postava Švejka leží v posteli s vojákem. Putna poukazuje na popis Jaroslava Haška o tom, že se jedná o normální scénu, aby zabránil případnému vnímání erotického kontextu

¹ Faderman 2000, s. 389.

čtenářem. Hašek několikrát zdůrazňuje, že o nic nejde, a právě tím může dávat najevo opak.² Ale skutečnosti použití postupu sublimace zde nemuselo být využito.

Prvním z českých autorů 19. století pracujícím s postupem sublimace je Josef Barák, který takto maskovaně píše o nenaplněném „ideálním přátelství“ ve svých nepublikovaných básních a dopisech.³ Také Julius Zeyer využívá ony „masky“ a „signály“ při vyobrazení tance nahých mužů například v básnickém cyklu *Vyšehrad* (1880)⁴. Otokar Březina ve svazku *Prvotiny* (1933) naznačuje city ke svým spolužákům Františku Bauerovi a Aloisi Čermákovi.⁵

Tuto techniku užívají také autoři 20. století. Například Věra Linhartová tematizuje zvláštní přátelství muže a chlapce v povídce „Pan Lancelot neboli Východ z nouze“ v knize *Prostor k rozlišení* (1964).⁶

Stylizace pracuje s otevřenějším zobrazováním homotematiky, ale zasazuje ji do minulosti, tedy do doby, která je distancována od současnosti. Častým příkladem je antika, jež je vnímána jako „zlatý věk“ stejnopohlavních milostných vztahů. Jiří Karásek ze Lvovic uchopuje antiku jakožto „kvintesenci perverze“ a vyzývá ji ve svých sbírkách *Zazděná okna, Sodoma, Kniha aristokratická a Sexus necans* (1894–1897). Například v básni „Symposion“ (ze sbírky *Sexus necans*) Karásek popisuje, poprvé v české literatuře, že existuje něco jako tělesná, homoerotická láska.⁷ Dalšími autory, již zasazují homosexuální tematiku do antiky, jsou Václava Krška a jeho *Dionysos s růží* (1932), ve kterém jsou vyobrazeny stejnopohlavní akty faunů nebo erotické básně Jiřího Kuběny, jež oslavují lásku a krásu k muži v *Listu Josefu Palivcovi* (1967).⁸

V případě manifestace autor promlouvá o tématu otevřeně a zasazuje ho do současného kontextu. Často je sám homosexuálně orientován a jeho tvorba nese prvky destigmatizace homosexuality.⁹ Autor se netají svou orientací, nekamufluje jako autoři prvního typu (sublimace) a přináší do literatury nové témata a motivy. Například jedním z častých témat je proces směřující ke společenskému akceptování homosexuality. Martin C. Putna konstatuje, že: „První pokus o vytvoření uvědomělé, programované a bojové české

² Putna 2011, s. 121.

³ Tamtéž, s. 90–122.

⁴ Tamtéž, s. 92.

⁵ Tamtéž, s. 94.

⁶ Tamtéž, s. 103.

⁷ Tamtéž, s. 125.

⁸ Tamtéž, s. 122–129.

⁹ Tamtéž, s. 89.

homoerotické literatury či literatury pro české homosexuály vznikl ve třicátých letech na půdě časopisů *Hlas sexuální menšiny* (1931–1932) a *Nový hlas* (1932–1934).¹⁰

S větší liberalizací společnosti se k tomuto typu psaní přikloňuje stále více tvůrců. Svědčí o tom například próza *Paci paci pacičky* (1984) Václava Baumana, lesbický román *Notorickou blondýnu jsem nikdy nelízala* (2005) Svatavy Antošové nebo knihy *Planeta samých chlapců* (2008) a *Bulvár slunce* (2009) Adama Georgieva.

1.1.1 Lesbická literatura

Pro demonstraci lesbického zobrazování lesbického tématu v literatuře jsem se rozhodla využít příklady ze světové literatury (zejména anglické), jelikož se v ní vyskytují stěžejní díla, která jsou v kontextu saphismu zásadní pro účel mé práce. Výchozím textem pro tuto kapitolu je kniha *Krásnější než láska mužů: romantické přátelství a láska mezi ženami od renesance po současnost* Lillian Fedrman.

Lesbický obsah byl nejdříve vyjadřován jen v narážkách, skrytý v tématu romantického přátelství, ve kterém obvykle alespoň jedna z akteřech žila s mužem a blízce se přátelila se ženou jako v knize Virginie Woolfové *Paní Dallowayová* (1925).¹¹ Ve 20. století se postupně otevírá otázka lesbismu a jeho přijatelnosti. Romantická přátelství začínají být vnímána jakožto projevy sentimentality a nemorality, protože jak uvádí Lillian Fedrman: „Láska nutně znamená sex, sex mezi ženami znamená lesbismus a lesbismus znamená chorobnost.“¹² V této době tedy byly lesbické postavy zachycovány jedním ze dvou způsobů: „lesba jako chorobná bytost (vzorem tu je Clare z *Vlády žen*) nebo lesba jako mučednice (jíž je vzorem Štěpa ze *Studny osamění*).“¹³

Román *Studna osamění* (1928) autorky Redclyffe Hall znamenal pro mnoho homosexuálních žen poselství o tom, že nejsou samy, a že přitažlivost vůči stejnému pohlaví cítí i jiné ženy. K dílu zejména lesbické ženy referují jako k „lesbické bibli“ popisující životní úděl homosexuálních žen.¹⁴ Úderná poslední věta odhaluje na myšlenky neheterosexuálních žen v heterosexuálně orientované společnosti: „Give us also the right to our existence!“¹⁵

¹⁰ Tamtéž, s. 141.

¹¹ Fedrman, cit.dílo, s. 467.

¹² Tamtéž, s. 366.

¹³ Tamtéž, s.466.

¹⁴ Hennegan 1981, s. VIII.

¹⁵ Hall 1982, s. 447. [Dej i nám právo na život!]

Obraz lesby jakožto chorobné bytosti či mučednice se udržel až do 70. let 20. století. V 70. letech sílí poptávka komerčních nakladatelství po lesbické literatuře.¹⁶ Zejména díky vlně feminismu, která zpochybňovala staré hodnoty týkající se například stejnopohlavní lásky.¹⁷ Slovo feministka bylo také často spjato s lesbickou orientací, ke které se mnoho feministek hlásilo. Lesbicko-feministické tendence tedy začaly pojmát lesbu jakožto průkopnici a v literatuře s tímto tématem se do popředí namísto lesbismu samotného dostává problém zastaralého vnímání společnosti.¹⁸ Populárním románem s pojetím lesby jako průkopnice je *Džungle rubínových plodů* (1973) Rity Mae Brown. Ústřední postava Molly je krásná, chytrá, lesbicky orientovaná a bojuje proti pokrytectví heterosexuální společnosti.¹⁹

S 21. stoletím přibývá lesbicky tematických próz, které mají tendenci lesbickou orientaci etablovat jako plnohodnotnou.²⁰ Lesbická tematika se postupně dostává do společenského povědomí a je mnohem více akceptovaná, důkazem mohou být časté filmové a seriálové adaptace lesbické literatury, například film *Život Adèle* (2013), který líčí průběh milostného vztahu mezi dvěma ženami, seriál *Killing Eve* (2018), jenž lesbickou orientaci jedné z hlavních postav využívá k zápletky nebo snímek *Carol* (2015) nabízející vidinu šťastného konce lesbického vztahu.

Ve volnějším smyslu mohu tedy říci, že jsou tři základní typy lesbicky orientovaných postav, které se vyskytují v krásné literatuře, tj. lesba jako chorobná bytost, mučednice či průkopnice. Společenská přijatelnost a obliba lesbických děl stoupá a s tím jde i ruku v ruce explicitnost homoerotické tematiky, jež se v současné literatuře přestává skrývat za romantická přátelství.

¹⁶ Federman, cit.dílo, s. 489.

¹⁷ Tamtéž, s. 449.

¹⁸ Tamtéž, s. 448–485.

¹⁹ Tamtéž, s. 485.

²⁰ Parker 2015, s. 204–218.

2. Pojetí homosexuality od přelomu 20. století do dnešní doby v českém prostředí

Tato kapitola se věnuje přístupu české společnosti k homosexualitě a blíže popisuje tendence literárních umělců píšících o homotematice. Účelem této kapitoly je pouze přiblížit tehdejší soudobý kontext, do kterého Antošová i Brabcová literárně vstupují, proto nejde o úplný přehled společenského vnímání ani literárních tendencí.

2.1 Společenské vnímání

S nástupem 20. století se upouští od křesťanského pojetí homosexuality jakožto hříšnosti.²¹ Místo toho se objevují pokusy zahrnout homosexualitu do skupiny sexuálních deviací, např. německý psychiatr Emil Kraepelin řadil homosexualitu do vývojových abnormalit vedle idiocie či kreténismu a český neurolog Ladislav Haškovec usiloval o profylaktická opatření a umístění jednotlivců do nemocnic namísto žalářů.²²²³

Za prvního bojovníka za práva homosexuálů se pokládá německý právník Karl Heinrich Ulrichs, který ve svých pracích pracuje s pojmy, jako jsou tzv. třetí pohlaví nebo uranismus (pohlavní náklonost muže k muži).²⁴ Jeho spisy byly oblíbené i v Praze. Snažil se pozitivně ovlivnit veřejnost a rozšířit povědomí o homosexualitě.

V letech 1896–1897 sestavil německý lékař Magnus Hirschfeld (který poprvé označil homosexualitu za vrozenou sexuální orientaci) petici za odstranění trestů za homosexuálnímu chování.²⁵ Je také jedním ze zakladatelů první organizace na světě (*Vědecko-humanitní výbor* založen roku 1897), která si kladla za cíl ochránit práva homosexuálů.²⁶

V českých zemích se začaly objevovat tendence o zrušení trestnosti homosexuálního jednání ještě před první světovou válkou.²⁷ Avšak až pražský advokát JUDr. František Čerovský vystoupil s iniciativou za odtrestnění homosexuality v nově vzniklé Československé republice. Dalším obráncem homosexuality byl psychiatr a sexuolog Hugo Bondy, který příčinu homosexuality mužů nalézal po vzoru Steinecha v tzv. obojetné žláze

²¹ Janošová 2000, s. 46.

²² Stehlíková 1995, s. 13.

²³ Seidl 2012, s. 78.

²⁴ Tamtéž, s. 59–60.

²⁵ Janošová, cit.dílo, s.47.

²⁶ Seidl, cit.dílo, s. 90.

²⁷ Tamtéž, s. 117.

pohlavní, tj. „pohlavní orgán, jehož tkáň má prvky histologického substrátu jak varlete, tak vaječníku,“²⁸ a mluvil tedy o tom, že nelze trestat člověka, který podléhá své „degeneraci“.²⁹

S nástupem fašismu a vypuknutím 2. světové války byla diskriminace homosexuality znovu markantnější. Stejnopohlavní akt byl trestán kastrací, nebo trestem nejvyšším – smrtí. Ti, kteří skončili v koncentračních táborech, byli označováni růžovými trojúhelníky. Často byli mučeni a využíváni k lékařským experimentům.³⁰

Druhá polovina 20. století přinesla dekriminaci homosexuality. Československo bylo jedním z prvních států, které zrušilo stíhání proti homosexuálům. V roce 1961 vstoupil v platnost nový trestní zákoník, jenž zrušil trestnost stejnopohlavního styku. Neznamenovalo to však konec diskriminace. Předsudky a negativní postoje ve společnosti přetrvávaly. Veřejně byla homosexualita tabuizována, nemluvalo se o ní.³¹ V 90. letech rostly aktivistické tendence boje pro zrovnoprávnění a akceptaci homosexuality.³² Homosexualita začíná být medializována, vznikají periodika (časopis *Kamarád*, *Hlas přírody*, *Hlas*³³ atd.), spolky a organizace např. SOHO (sdružení organizací homosexuálních občanů).³⁴ Přesto sociální stigma ve společnosti stále převládá. Ve výzkumech P. Tučka a J. Holuba z roku 1994 43 % dotazovaných vnímalo homosexualitu jako zdravotní poruchu či nemoc. Avšak 3/5 respondentů souhlasily s prosazením legalizace registrovaného partnerství.³⁵ Registrované partnerství je od roku 2006 v České republice uzákoněno.

Od roku 2007 se prostorem pro úsilí o další zlepšování postavení homosexuálů stává struktura státu. Téma vstoupilo do politiky se Stranou zelených a její členkou Džamilou Stehlíkovou, která například vedla debatu na téma adopce dětí gay a lesbickými páry.³⁶

2.2 Literatura

Kořeny české explicitní homotematiky začínají u dekadentní prózy Jiřího Karáska ze Lvovic. Časopis *Moderní revue*, který Karásek redigoval společně s Arnoštem Procházkou, se některými články hlásil k obhajobě homoerotického cítění.³⁷ Soudnímu procesu Oscara Wilda bylo v červnu 1895 věnováno celé číslo, které obhazuje anglického básníka. Karásek

²⁸ Tamtéž, s. 124.

²⁹ Tamtéž, s. 118–125.

³⁰ Janošová, cit.dílo, s. 48.

³¹ Tamtéž, s. 48.

³² Čuřín 2011, s. 282.

³³ V redakci působil i Jiří Karásek ze Lvovic či Eduard Weingard.

³⁴ Putna, cit.dílo, s. 141.

³⁵ Janošová, cit.dílo, s. 50.

³⁶ Seidl, cit.dílo, s. 460–462.

³⁷ Ivanković 2008, s. 19.

také referoval o aféře německého satirika Oskara Panizy postaveného před soud kvůli své nemravnosti. Jak sám Karásek ve svých *Vzpomínkách* uvádí: „Celé toto číslo *Moderní revue* je první obhajobou problému pohlavně invertovaných v české literatuře.“³⁸

První česká populární kniha pojednávající o homosexuální problematice vyšla šest let od založení Československé republiky. *Homosexualita ve světě vědy* (1924) Františka Jelínka otevřeně hovoří o problému osamocení a pocitu jinakosti, který minorita prožívá. Popisuje homoerotickou literaturu jako terapeutickou. „Vyvrženec“ si díky ní nepřipadá sám, jeho pocity jsou pochopeny a literatura tak přispívá k procesu přijetí sebe sama.³⁹ Ještě před Jelínkovou knihou vyšly romány Stanislava Zdeňka, které popisují uranistické (gay) vztahy. Neméně důležitá je Jana Mattuschová, jež pod pseudonymem Eduard Weignart oslovovala především lesbicky orientované ženy a bojovala za práva homosexuálů.⁴⁰

Kolem na sebe navazujících časopisů *Hlas* (1931–1932) a *Nový hlas* (1932–1934) se seskupilo několik autorů, kteří mají aktivistické tendence a bojují za právé homosexuálů. Mezi ně patřili např. Vladimír Kolátor, Bohumil Kosovský nebo již zmíněná Jana Mattuschová.⁴¹

Jednou z prvních próz, jež nabízí typický příklad „coming-outové literatury“ (tj. literatura, která tematizuje proces, během kterého jedince rozpozná a akceptuje svou homosexuální orientaci), je román *Paci paci pacičky* (1984) vydaný po pseudonymem Václav Bauman. Kniha popisuje postupné uvědomování si homoerotické orientace, nepochopení a posměšky okolí a nacházení cesty k homosexuální komunitě.⁴²

V roce 1991 vychází novela Radoslava Nenadála *My Tě zazdíme, Aido*. Vykresluje společnost jako odpovědnou za pozici homosexuálního jedince na okraji společnosti. Na rozdíl od Michala Viewegha, jenž v *Účastnících zájezdu* (1996) zasazuje homosexuální pár do románu bez jakýchkoli kontroverzních reakcí ostatních románových postav, což může značit kladný vztah k této menšině. To stejné platí například o Ivanu Binarovi a jeho románu *Sedm kapitol ze života Václava Netušila* (2000)⁴³ nebo o Vladimíru Hrubém, který sestavuje z dopisů a osobních rozhovorů s homosexuály publikaci *Tak trochu jiné namlouvání* (2002), v níž se snaží poukázat na normalitu homosexuálních vztahů⁴⁴.

³⁸ Karásek ze Lvovic 1994, s. 131.

³⁹ Lishaugen, Seidl 2011, s. 210.

⁴⁰ Tamtéž, s. 222.

⁴¹ Putna, cit.dílo, s. 141.

⁴² Tamtéž, s. 153.

⁴³ Jamek 2001, s. 91.

⁴⁴ Čuřín, cit.dílo, s. 283.

Mezi literaturu otevřeně zobrazující sapphickou lásku řadíme například román Jany Němcové *Z deníku lesbičky* (2005), prózy Svatavy Antošové tematizující klišé homoerotické literatury, lesbický román Zuzany Brabcové *Rok perel* (2000) či básnickou sbírku *Ona je ten básnický typ* (2010) Andrey Vatulikové.⁴⁵

⁴⁵ Borzič 2018, s. 16–17.

3. Analýza textu

V této kapitole se dostávám k hlavnímu tématu mé bakalářské práce, analýze zobrazení lesbické tematiky v obou dílech. Analýzu jsem rozvrhla do tří částí: kompozice a narativní linie, postavy a motivy a lesbická tematika. Zaměřila jsem se pouze na relevantní aspekty popisující homotematiku.

3.1 Svatava Antošová: Dáma a švihadlo

Svatava Antošová (nar. 1957) debutovala jako básnířka. Jejím první prozaickým počinem je román *Dáma a švihadlo* s podtitulem *Lesbicko-killerská parodie s autobiografickými prvky* z roku 2004. Ve své době bylo dílo recenzenty přijato rozporuplně. Věra Dumková vyzdvihuje básnický talent Svatavy Antošové, který lze postřehnout právě v její prozaické prvotině. Všimá si promyšlené výstavby kompozice vedené zejména vnitřním monologem hlavní postavy.⁴⁶ Na druhou stranu Petra Hudcová upozorňuje na opakování se scén, nestravitelnost textu či nevěrohodnost postavy Ofelky.⁴⁷ Neoceňuje ani sarkastický humor románu, který je pro Antošovou typický, přesněji: „Přestože románu nelze upřít humor, je tato (sebe)parodie skutečně killerská. Bohužel pro dílo samo.“⁴⁸

Antošová se jako jediná z českých literárních tvůrců zaměřuje na postavu homosexuálního rebela/provokatéra,⁴⁹ buduje příběh kolem lesbické hrdinky, která zabila svou milenkou a retrospektivně sděluje okolnosti svého životního příběhu, jež ji dovedl ke krajnímu řešení celé situace.

3.1.1 Kompozice a narativní linie

Název knihy *Dáma a švihadlo*⁵⁰ odkazuje na postavy v příběhu. Dáma je aluzí na osudovou ženu Ofelku. Švihadlo je narážkou na mistryni světa přeskoků přes švihadlo, Editu. Titul tedy implicitně poukazuje na polaritu těchto dvou žen (viz 3.1.2) a jejich důležitost – Ofelka je důležitější než Edita, jelikož Edity připodobnění je napsáno minuskulí. Podtitul románu *Lesbicko-killerská parodie s autobiografickými prvky* apriorně prozrazuje typ vyprávění – doslova lesbicko-killerskou parodii s autobiografickými prvky. Autobiografické prvky jsou

⁴⁶ Dumková 2004, s. 211.

⁴⁷ Hudcová 2005, s. 86–87.

⁴⁸ Tamtéž, s. 87.

⁴⁹ Putna, cit.dílo, s. 174.

⁵⁰ Na obálce vydání stojí název *Dáma a Švihadlo*, avšak např. na patitulu a v tiráži je *Dáma a švihadlo*. Změna majuskule na minuskulí může odkazovat na důležitost postavy Edity v porovnání s postavou Ofelky, tedy že obě ženy stojí na stejné úrovni, ale jakmile Svatava pozná Editu, uvědomí si, že je Ofelka důležitější, takže ji majuskulí přiloží větší váhu a Editě minuskulí sebere.

zřejmě primárně u personálního vypravěče splývajícího s hlavní postavou. Antošová s protagonistkou sdílí antroponymum či sexuální orientaci⁵¹. „Killerská parodie“ značí parodii na tzv. kriminální žánr. Úvodní věta první kapitoly: „Je to pár minut, možná půl hodiny, co jsem ji zastřelila,“⁵² ihned vrhá čtenáře do děje. Antošová větou prozrazuje, kdo je vrah, na rozdíl od klasického syžetu detektivního žánru, ve kterém se o pachateli dozvídáme postupně. Navíc samotné adjektivum „killerská“ nese rys augmentativ, tj. slov se zveličeným významem, a v tomto případě zveličení a počestění anglického slova „killer“ avizuje humornou (a parodickou) stránku textu. Antošová příběh uchopuje jako lesbickou parodii zejména naplněním (snad úplně všech) stereotypů o lesbismu, které nezapomíná ani klišovitě popsat (viz 3.1.2). Již podtitul tedy naznačuje, že je vhodné, ne-li přímo nutné, brát Antošové text s rezervou.

Příběh se odehrává v několika časových liniích. Hlavní linka začíná v nonstop baru, ve kterém Svatava vede vnitřní monolog, dialog s toplesskou a retrospektivně vzpomíná na uplynulé události. Vedlejší chronologicko-retrospektivní linie vede k objasnění vraždy a porozumění milostnému vztahu hlavní hrdinky a její milenky. Neustálé přeskokování mezi přítomností (hlavní linkou) a minulostí (retrospektivními vzpomínky), může čtenáře zmást a zpochybňovat akt vraždy, která se vlastně vůbec nemusela stát a může pouze znázorňovat metaforické ukončení vztahu, což by odpovídalo již zmíněné parodičnosti

Vnitřní monolog je těžištěm pochopení celého příběhu, tedy i pohnutek vedoucích k „vraždě“. Antošová v něm ale primárně naznačuje osudovost žen, jež jsou důležité pro hlavní hrdinku, tedy že život Svatavy se točí pouze kolem žen a dalo by se říci, že jsou pro ni až existenciální potřebou. Proto je i vnitřní monolog často adresován číšnici Penélope, která je nevědomým adresátem Svataviny zpovědi.

3.1.2 Postavy a motivy

Jedna z hlavních postav románu je femme fatale Ofélie N neboli Ofelka. Vyprávění je budováno díky této postavě, na kterou je odkazováno již v první větě díla: „Je to pár minut, možná půl hodiny, co jsem ji zastřelila,“⁵³ a je k ní také nepřímo referováno v poslední větě celého příběhu: „Ohlížím se. Nikde nikdo. Jen z dálky se nad holými pahýly topolů nese

⁵¹ Na otázku Radima Kopáče, který se jí ptá, kdy si uvědomila svou homosexuální orientaci, Antošová odpovídá: „Když jsem napsala báseň *Drbna*.“ (Kopáč 2007, s. 15) Svatava Antošová tak veřejně deklaruje svou lesbickou orientaci.

⁵² Antošová 2004, s. 5.

⁵³ Tamtéž, s. 5.

dunění projíždějícího vlaku.“⁵⁴ Zde je absence Ofelky akcentována ve spojení „nikde nikdo“ a značí konec příběhu, jelikož Ofelka představuje středobod Svataviny výpovědi. Ofelka je „mrtvá“, proto už personální vypravěč nemůže dále vyprávět.

Důležitost této postavy podporují detaily (vzhled, chování apod.), které ji charakterizují dříve, než hlavní postava charakterizuje samu sebe. Zelenooká zrzka se od počátečního setkání se Svatavou vpíjí do života hlavní postavy. Už od začátku dává na odív své negativní vlastnosti, které si Svatava uvědomuje až později: „Měla jsem včas zavěšit, jak moc jí dělá dobře, když může druhé trápit a ponižovat [...]“. Přesto tomu ani po prozření nevěnuje pozornost.

Ofelka je žena femininního vzhledu (proto „Dáma“). Je sebevědomá, provokativní a dominantní. Svatava pro ni představuje útěk od nefunkčního vztahu s manželem, vzrušení a ozvláštňení stereotypního života. Neoznačuje se za lesbu, ani bisexuálku. Postava Svatavy říká: „Přestože náš vztah trval v době, kdy jsme navštívily Sappó klub, už asi pět let, Ofelka se za lesbu ještě stále nepovažovala. To, že se mnou spala, brala jako úplně normální, a odmítala být kvůli tomu nějak označována. Neuspěla jsem ani se škatulkou bisexualitý.“⁵⁵

Jednání této postavy je motivováno pouze sobeckými důvody, zejména zálibou v kontrole nad druhou osobou. Cyklický desetiletý vztah je přerušeno, když ji Svatava zastřelí revolverem. Ukončuje tak vztah, ale tíže viny a samotná Ofélie ji stále pronásledují.

Protagonistka Svatava je úplným opakem Ofelky. Sama postava o sobě mluví jako o „staré, vyžilé megeře,“⁵⁶ nebo otevřeněji:

Já jsem ta stará, hnusná píča, Penélope. Víš? Vždyť se na mě podívej! Visí mi brada, kolem očí mám vějířky vrásek, ty klasické ustřelené vějířky, které ohlašují stáří a vychcanost. Dvacet let nenosím podprsenku a prsa se na mně zplihle houpou jako shnilé třešně. Na břicho mám špeky, nohy bez svalů. Můj krk okupuje štítná žláza, sítnici v očích drží pohromadě laser. Jsem ráda, že vůbec vidím, Penélope.⁵⁷

Touto deskripcí mimo jiné Antošová odkazuje na zažité klišé neatraktivní lesby. Ruku v ruce s tím jde i stereotyp lesby, kterým je Svatava prototypem – asociální, vulgární, maskulinní, provokativní apod.

⁵⁴ Tamtéž, s. 299.

⁵⁵ Tamtéž, s. 254.

⁵⁶ Tamtéž, s. 283.

⁵⁷ Tamtéž, s. 224.

Postava Svatavy je jediným fokalizátorem příběhu, a jak jsem už zmínila, je také personálním vypravěčem. Příběh infiltruje jejím polemizováním, které mimo jiné odkrývá i její emoční rozpoložení či přímo postoj vůči spáchanému činu:

Zabila jsem. Zabila jsem, protože jsem už nemohla dál. Už jsem s ní nedokázala mít jiný kontakt než ten jediný možný, ten definitivní. Ani nevím, kde zůstala láska. Možná se proměnila v prázdnotu, možná nikdy nebyla. Anebo možná, že teprve smrt je láska. Poslední akt života, vrcholný orgasmus.⁵⁸

Svatava je básnířka, novinářka a lesba. Tráví svůj čas v barech, nalévárnách a hospodách – obklopena alkoholem, bohémy a svobodomyšlnými přáteli. Miluje to: „Miluju tyhle pajzly. Miluju tu dělnickou sebranku, ty makáče zhroucené chlastem, jak se sbírají k poslednímu pivu, poslední cigaretě.“⁵⁹ Ale také svůj život nenávidí: „Můj život. Můj stále ještě život, můj hnus. Obojí smrsklé na několik přátel a milenek, na několik divokých jízd prázdnotou lidství. Obojí odehrávající se na úzkém špinavém pruhu mezi sexem a iluzí.“⁶⁰ Jediné, po čem touží, je láska: „Kdyby tak aspoň ještě jedna láska...Jedna jediná. Stejná jako všechny ostatní. Jiná. Alespoň na chvíli.“⁶¹

Protagonistka vykazuje značnou rozpolcenost a rozervanost (často se kvůli tomu staví do pózy, aby na sobě nedala znát, že se trápí). Ať už tím, že miluje a zároveň nenávidí svůj život nebo také proměnou charakteru – je vykreslena jako silná sebevědomá žena, ale svou hodnotu ztrácí, když se podřizuje své milence. Mění se také užívané jazykové prostředky. V jedné chvíli popisuje detaily, které zdůrazňují její cit pro krásu a její vlastní sebejistotu, ve druhé, když je na pokraji zoufalosti a sklíčenosti, využívá svůj šťavnatý jazyk v užití obscénních slov.

Postava Edity, mistryně ve skoku přes švihadlo, je obrazem sebevědomé ženy užívající si života. Manželství, práci a starosti hází za hlavu a rozhoduje se vyhledávat ženskou společnost. Důležitost této postavy je v kladném příkladu – nestydí se za lesbický sexuální styk a volí si ho dobrovolně. Klíčové je také, že znázorňuje, kým by Svatava chtěla, aby pro ni byla Ofelka. Edita je pravdomluvná, na nic si nehraje a vše říká tak, jak to cítí, což Svatavě dodává jistotu, že jí může věřit. Edita je pro ni oporou, ale přesto by raději měla po svém boku Ofelku.

⁵⁸ Tamtéž, s. 164.

⁵⁹ Tamtéž, s. 13.

⁶⁰ Tamtéž, s. 224.

⁶¹ Tamtéž, s. 225.

Nejvýraznějším motivem je leitmotiv vraždy. Vražda je předeslána už na začátku příběhu a během vyprávění se neustále připomíná, např. slovy: „Jo, tak tuhle беру. Úplný opak té mrtvé. Žádné zbytečné kecy, žádné scény. Budeme držet tlamu. Skvělý relax. Zvláště po tom střílení,“⁶², „Umím si vědomí otevřít i jinak. Třeba kulkou. Ale musíš ji vpálit do cizího těla, ne do svýho,“⁶³ či „Ofelka. Moje první mrtvola.“⁶⁴ Gradací tohoto motivu je samotná násilná vražda, avšak vražda nemusí být explicitní vraždou, jak už jsem zmínila, ale pouhým ukončením desetiletého vztahu s Ofelkou, jelikož se jedná o parodii, jak avizuje podtitul. Iniciací pouhého literárního zpodobnění vraždy (s čímž se zároveň dostáváme i do vnětového prostoru, který nese ony zmíněné autobiografické rysy) může být návrh Ofelky, která nabádá Svatavu, aby začala psát detektivku s vidinou pobavení čtenářů a peněžního výtěžkem:

Sedla si naproti mně a snažila se uklidnit. Když se jí to nepodařilo, zase vyskočila. „Hele, mám příběh. Nosím ho v hlavě nejméně týden. Vymyslela jsem i detektivní zápletku, bez té by to nebylo ono. Musí tam být alespoň jedna vražda a spousta krve. A atraktivní kulisy, v kterých se to bude celé odehrávat. Co bys řekla prostřední médií? Například bulvárního časopisu?“

„Nic. Detektivky nepíšu.“

Vůbec jí nezajímalo, jak jsem se bez ní cítila, a ani jí nenapadlo zeptat se mě, jestli třeba někoho nemám.

„Nebude to detektivka! Půjde jen o to, že existence mrtvoly, případně mrtvol nastartuje změnu vztahů mezi jednotlivými postavami a odhalí, co bylo té doby skryté – intriky, milostné propletence, něčí temnou minulost...“⁶⁵

Dalším výrazným motivem je motiv lásky. Milostný cit, jenž Svatava chová k Ofelce, je neopětovaný. Ofelka přesto volí být se Svatavou, explicitně to sděluje, ale Svatava jí nevěří a následně ji zabíjí, i když bez Ofelky nedokáže žít: „Nikdo nemá žádnou budoucnost, tak proč bych ji měla mít já? Dnešní nocí končím. Dosáhla jsem svého vrcholu, nejzazšího bodu své cesty. Dál už jít nelze.“⁶⁶ Volba „vraždy“ v momentu, ve kterém se Ofelka rozhodne pro Svatavu, nese svým způsobem komický prvek, jelikož by Svatava mohla dosáhnout touženého soužití se svou milenkou, ale nevolí si jej. Příčinou může být vidina převahy moci, již Svatava nabývá a Ofelka ztrácí.

⁶² Tamtéž, s. 13.

⁶³ Tamtéž, s. 133.

⁶⁴ Tamtéž, s. 201.

⁶⁵ Tamtéž, s. 199.

⁶⁶ Tamtéž, s. 53.

A v neposlední řadě zmíním leitmotiv jinakosti. Jinakost vyplývá nejen z homosexuality, ale zejména ze způsobu života Svatavy. Je intelektuálka, obklopuje se uměním, žije na okraji společnosti a revoltuje proti ní.

3.1.3 Lesbická tematika

V poslední části analýzy se zaměřím přímo na lesbickou tematiku. Antošová explicitně otevírá homotematiku. Hlavní postava je lesba a nestydí se za to. Zamilování do Ofelky pro ni není utvrzením své sexuality, je si jí vědoma.

V rámci parodie je postava Svatavy vyobrazena stereotypně. Antošová tíhne přímo ke klišovitému popisu homosexuální menšiny, což je v českém kulturním kontextu poměrně ojedinělé.⁶⁷ S tím jde ruku v ruce i její humor, jenž eskaluje až k absurditě, např. když Svatava sděluje, že ji přitahují pouze heterosexuální ženy, říká že: „kdybych byla na lesby, připadala bych si teplá.“⁶⁸

Lesbická tematika je představena také ve Svatavině vnímání vedlejších ženských postav, např. popis toplessky Penélope:

Na levém nadru má pihu, pod levou lopatkou taky. Úplně na stejném místě. Jako by ji někdo probodl skrz na skrz a pak to z obou stran zamázl trochou hnědé plastelíny. Mám chuť ty tečky odloupnout a podívat se do ní jako do dalekohledu. Uvidět zúžený a přiblížený svět, uvidět ho trubící, která se dotýká srdce. Poslouchat, jak se v něm vaří krev. Zachytit tik vesmírného pulzaru, řasou zavadit o smrt...⁶⁹

Nebo také skrze lesbické sexuální scény:

Ještě nikdy nebyla tak vzrušená. Svezla se na kolena, vtáhla nosem i ústy mou vůni a zabloudila do mě jazykem. Jeho mrazivý zářez, podpořený vychlazeným alkoholem, mi roztrhl útroby do tvaru hvězdice, jejíž chapadla zatemnila můj mozek. Cítila jsem, jak kmitající poddajná hmota zuří v záhybech vagíny a vydouvá ji až k nepřičetnosti.⁷⁰

Svatava se nebojí konfrontovat heterosexuální společnost a tíhne k provokaci:

⁶⁷ Putna, cit.dílo, s. 164.

⁶⁸ Antošová, cit.dílo, s. 144.

⁶⁹ Tamtéž, s. 12.

⁷⁰ Tamtéž, s. 212.

„Hodně lesby nesnášíte?“ zeptala jsem se jí, když pustila mou ruku. Trhla sebou. Obočí jí vyjelo vzhůru jako rychlovýtah.

„Proč myslíte?“

„Máte homofóbní stisk,“ řekla jsem.⁷¹

Antošová vyobrazuje ženy, které deklarují svou heterosexuální orientaci, a přesto se chovají lesbicky. Sex se ženou je pro ně pouze vzrušením a nepřikládají tomu větší význam. Takovou ženu znázorňuje Edita, která o lesbickém styku konstatuje: „Někdy je to docela prča.“⁷² Žádná z vedlejších postav však nijak nedémonizuje lesbické praktiky, jako to dělá většinová společnost.

Antošová tento prvek negativního vnímání lesbické orientace demonstuje ve třech situacích. Prvním je přístup k lesbické komunitě v rámci médií. Svatava vede rozhovor s moderátorkou, která klade stereotypní otázky, například ohledně výchovy dětí nebo toho, kdo z žen je ve vztahu muž. Nakonec pokládá otázku publiku: „Chceme tu s nimi žít?“⁷³ Publikum jásá, že ano a Svatava to komentuje slovy: „Bylo mi na blití. Společnost nás milovala, televize, pokud jí to zvedlo sledovanost, taky.“⁷⁴ Čímž upozorňuje na falešné přijetí, strojenost a parazitování na „senzaci“, které pro ně lesby jsou. Druhá situace zobrazuje postoj lesbické komunity ke svým vlastním členkám: „Za zády jsme na sebe házely špínu, ale do očí jsme se na sebe usmívaly a bily se v prsa, jaké jsme vyhraněné lesby a jak nás to úžasně stmeluje. Ale všechno to byl velký shit.“⁷⁵ Tím naráží na urážky, pomluvy a předsudky v lesbické menšině. A nakonec přijetí společnosti a její stále náznaky homofobie v otázkách typu: „Seš teplá nebo co?“⁷⁶

Svatava se tomuto negativnímu tlaku společnosti nepoddává a ignoruje ho. Přesto volí život na okraji společnosti. Žije z podpory, pije a tráví čas po barech. Výběrem prostřední a způsobem života tak přitakává stereotypu vyčleněnosti leseb. V tomto případě však dobrovolně, Svatava se nikdy nestaví do role oběti.

V díle je také zmíněno onemocnění AIDS spojované s homosexuální komunitou a promiskuitou v ní. Není mu však dán větší prostor, možná proto, že je více vázáno na gay komunitou než na lesbickou. AIDS v tomto případě jen vyhrocuje vztah mezi Ofelkou

⁷¹ Tamtéž, s. 255.

⁷² Tamtéž, s. 100.

⁷³ Tamtéž, s. 260.

⁷⁴ Tamtéž, s. 260.

⁷⁵ Tamtéž, s. 252.

⁷⁶ Tamtéž, s. 235.

a Svatavou, když Ofelka olízne Svatavinu krev a až potom se jí dostane upozornění: „Měla jsem kratší extempore s HIV pozitivní holkou.“⁷⁷

Antošová pojímá lesbickou tematiku kladně. Vykonstruovala vyrovnanou (co se týká své sexuální orientace) lesbickou hrdinku, pro niž je fatální nenaplněný vztah s Ofelkou. Sexuální orientace ji nijak vnitřně netíží, což je důležité. Nebojí se a je imunní vůči negativnímu společenskému vnímání.

3.2 Zuzana Brabcová: Rok perel

Rok perel poprvé vyšel v roce 2000 v nakladatelství Garamond v Praze. Druhé vydání se kniha dočkala v témže nakladatelství po dvou letech a v roce 2012 se knize dostalo zatím posledního vydání v nakladatelství Druhé město.

Román Zuzany Brabcové (1959–2015) slavil obrovský úspěch v době svého vzniku. Libuše Bělunková kladně recenzuje počín Brabcové v literárním měsíčníku *Host*, všímá si odkazů na dekadentní a symbolickou literaturu a pojetí lásky jako závislosti.⁷⁸ Pavel Mandys o dílu referuje jako o „první výrazné české próze jednadvacátého století.“⁷⁹ K samotné personě Brabcové se Tomáš Glanc v periodiku *Revolver Revue* vyjadřuje jakožto k prozaičce, „jejíž význam pro literaturu konce 20. a začátku 21. století teprve bude muset být stanoven.“⁸⁰ *Rok perel* je navíc vnímán jako první český lesbický román.⁸¹

Zuzana Brabcová deklarovala autobiografičnost svého třetího románu na Mezinárodním pražském knižním veletrhu v roce 2005.⁸² Kniha zachycuje příběh ženy, jež byla tak poznamenána láskou, že skončila v psychiatrické léčebně.

3.2.1 Kompozice a narativní linie

Titul *Rok perel* metaforicky odkazuje na lesbickou lásku. Rok značí délku vztahu mezi Lucií a Magdou. Perla část pohlavního orgánu ženy – klitoris. K tomuto významu se odkazuje v dialogu mezi hlavní postavou a její milenkou. „V každé lastuře je perla, ne?“⁸³ Sémanticky však perla může označovat zrnko písku, které vniká do lastury a následně je přeměněno

⁷⁷ Tamtéž, s. 189.

⁷⁸ Bělunková 2000, s. VII-VIII.

⁷⁹ Mandys 2012, s. 254.

⁸⁰ Glanc 2015, s. 214.

⁸¹ Kalivodová 2010, s. 204.

⁸² Putna, cit.dílo, s. 165.

⁸³ Brabcová 2000, s. 156.

v perlu. Stejně tak jako vnikla Magda do života Lucie: „Pootevřela mě a vnikla dovnitř jako zrno pisku.“⁸⁴ Perla tedy odkazuje na milostný vztah dvou žen.

Příběh se skládá do tří kapitol. Název kapitol symbolicky odkazuje na symboly, jež se v každé z částí několikrát opakují. V první kapitole „Krev, pachy, bílé fidorky a jiné závislosti“ je příběh zachycen v útržcích. Fragmenty jsou vzpomínkou na dobu, než se Lucie dostala do psychiatrické léčebny, a na dobu jejího pobytu v ní. Dominuje lineární kompozice, použity jsou však i kompozice retrospektivní, pásmová či rámcová. Části příběhů jsou na začátku přeházeny, aby korelovaly s psychickým stavem Lucie. Zmínky o Magdě jsou zde jen v náznacích, kterých si čtenář může povšimnout až při přečtení druhé kapitoly. Dále je zde popsán pokus o sebevraždu a Luciiny nevěry.

Druhá kapitola „Černá skříňka“ popisuje vztah mezi Magdou a Lucií. Zde se dostává do popředí pásmová kompozice. Kapitola kombinuje více úhlů pohledu. Uplatňuje se například perspektiva Luciiny dcery, Terezy. Tereza si všímá jinakosti své matky stejně jako její manžel, Jakub: „Měl jsem pocit, že vedle mě leží místo Lucie jen její torzo. Něco se dělo.“⁸⁵ Dále je zde patrnější „distance“ od vypravěčky příběhu Lucie. Ich-forma se často prolíná s er-formou, která tak nabízí pohled nefiltrovaný Luciinými pocity, ale přesto psaný samotnou Lucií. Třetí kapitola „Hezké chvíle ve vašem spodním prádle“ mluví o ukončení vztahu, pokusu o vraždu a sebevraždu, návratu do léčebny a propuštění Lucie, která odchází se svou dcerou do squatu.

Text odkazuje i na jiné autory – zejména na Egona Schieleho, který mimo jiné slouží jako alibi pro milostné cesty k Magdě či na Poeho *Zánik domu Usherů* (1839), jenž slouží k popisu Luciiny sklíčené situace.

3.2.2 Postavy a motivy

Čtyřicetiletá redaktorka Lucie je, jak ona sama tvrdí, šťastně vdaná za Jakuba. Má osmnáctiletou dceru Terezu. Je intelektuálka a silná racionální žena. Její zvláštností je až přílišná citlivost na okolní pachy, přes něž vnímá svět kolem. Obává se však svého věku a začíná si připouštět svou „třináctou komnatu“, kterou celý život potlačovala. Impulsem pokusu nalezení „pravého já“ je rozhovor pro časopis, který vede s lesbickou dvojicí Bárrou a Jitkou. Tento rozhovor je pro ni poněkud osobní, jak sama komentuje: „Jsem napjatá. Co když ty klíče, jimž zvoní její vyprávění, budou pasovat i k dvěřím od mé třinácté

⁸⁴ Tamtéž, s. 188.

⁸⁵ Tamtéž, s. 155.

komnaty?“⁸⁶ Po dokončení rozhovoru se rozhodne jít do lesbického klubu, v němž potkává femme fatale, Magdu. Zamiluje se do ní a její život se převrací naruby:

Jsme stejné, stejné, stejné... já jsem ty a ty jsi já a už bez sebe nikdy nebudeme moct být a už se nikdy nezbavíme jedna druhé, jenom tahle láska je ta pravá, víš, protože beze smyslu, bez účelu, žádná reprodukce a zákon přírody a tyhle blbosti, jen láska pro lásku, rozkoš pro rozkoš, umění pro umění, jo, naprosto čistý umění pro umění.⁸⁷

Lucie si začíná připouštět svou homosexuální orientaci a zažívá coming-out. Ze začátku se snaží bránit: „Potřebovala jsem si omotat chlapa kolem krku, jako česnekový věnec proti hrozbám, které mi číhaly za zády a neodrážely se v zrcadle.“⁸⁸ Ale později podléhá. Vrací se do vzpomínek a následně si uvědomuje své lesbické tendence, jež se snažila po celý život ukrývat. V neodeslaném dopise, který adresovala jako šestnáctiletá své kamarádce Renatě, vyznává lásku a dobrovolně si, jak ona sama šifruje, „amputuje křídla“, když se svou sexuální orientaci rozhodne skrýt. Až s Magdou nabývá smyslu, připadá si znovu mladě, na nic si nehraje, prožívá nádhernou lásku a přestává popírat svůj lesbismus.

Strach a žárlivost, že ji skoro o dvacet let mladší partnerka opustí, způsobí počátek rozkladu osobnosti. Ze zoufalství se uchyluje k odporným praktikám (např. k vyhrožování), které zároveň ospravedlňuje: „Skočila jsem do špinavého rybníka a rychle se v něm naučila plavat. I vy byste to dokázali – sexuální orientace v tom nehraje roli – pod jedinou podmínkou: museli byste jako prvotní křesťané, buddhisti, blázni a bezdomovci zapomenout na zítřek.“⁸⁹ Po Magdině pokusu o vraždu si sama sahá na život, ale neúspěšně. Stává se z ní troska a nedokáže se smířit s koncem vztahu. Magdu vidí naprosto všude: „Přítomnost se jmenovala Magda.“⁹⁰

Magdaléna je charakterizovaná skrze Luciino vnímání. Už po prvním setkání Lucie rozklíčuje podstatu Magdiny osobnosti. Mluví o ní jako o panovačné, narcistní, zvrhlé, sebestředně sobecké a bezcitné. Všimá si jejího opakovaného pití červeného vína a stravování se fazolemi v rajčatové omáčce. Egyptský vzhled jen přispívá k nevšednosti její osoby. Magda nese prvky hororové postavy – Lucie o ní říká: „Byla jen jedna oblast, která ji rajcovala víc než sex: smrt. Upíři. Kobky. Krematoria. Převtělování. Mumie.“⁹¹ Takové

⁸⁶ Tamtéž, s. 88.

⁸⁷ Tamtéž, s. 158.

⁸⁸ Tamtéž, s. 98.

⁸⁹ Tamtéž, s. 245.

⁹⁰ Tamtéž, s. 168.

⁹¹ Tamtéž, s. 127.

vnímání podporuje i skutečnost, že z ní necítí žádný pach. Kontrastem je však její obyčejnost, ať už rodné příjmení Novotná, chrápání nebo rodinné Sušické zázemí. Lucie si tak hororovou obludnost Magdy mohla pouze vyfabulovat.

Dominantnějším motivem v románu je motiv krize středního věku. Lucie stárne a usilovně se snaží s tímto faktem vyrovnat. Pocit nenaplnění pramení z potlačování homosexuální orientace. Tereze lituje svou matku, která se za každou cenu se snaží vymanit ze stereotypu manželství a pocitu nenaplněnosti požíváním alkoholu, neustálým srovnáváním se s dcerou či nevěrami s jinými muži. Tereza ji vnímá takto:

Ona není v pohodě, ona CHCE být v pohodě. Ona není liberární, velkorysá a plná pochopení, ona CHCE být liberární, velkorysá a plná pochopení. Ona není mladá, ale tolik, tolik by CHTĚLA být...Každý její slovo, každý čin, každé rozhodnutí je prolezlý její vůlí. Napadne mě, že je v ní skrytý někdo jiný, koho v sobě silou té vůle skrejeví jak příšeru v třinácté komnatě, v křečovitý hrůze, aby nevylez.⁹²

Dalším motivem je motiv mateřství. Lucie roli matky zvládá v útlém věku Terezy bez potíží. V období dceřiny dospělosti se snaží s Terezou znovu navázat blízký vztah. Lucie usiluje o sblížení pomocí darů, literárních tipů a zejména společného trávení času v nočních podnikách. Role matky a dcery se v průběhu děje zaměňují. Symbolicky to je v díle manifestováno skrze skleněnou, kterou Tereza ztrácí. Lucie přestává jevit zájem o dění kolem, středobodem se pro ni stává Magda. Následně se zhroutí a Tereza je pro ni oporou. Bere si ji k sobě do squatu a stará se o ni. Lucie má tak pomyslně dvě matky. Svě matce nechce přidělovat starosti, jelikož je nemocná, takže se, ať už chtěně či nechtěně, Tereza stává novou „mateřskou“ figurou.

A v neposlední řadě je stěžejním motivem láska a to v několika rovinách. První rovinou je láska v kontextu sexu. Lucie je nevěrná svému manželovi s několika muži a Magdou. Druhou rovinou je láska na citové úrovni, zejména ve vztahu Lucie a Magdy. Třetí rovinou je láska přátelská, demonstrována dopisy od Pavla a jeho následnou starostí o Lucii. Pavel jediný Lucii chápe, jsou totiž vnitřně stejně naladěni. Dalším typem lásky je láska mateřská, již Lucie pociťuje k dceři.

3.2.3 Lesbická tematika

⁹² Tamtéž, s. 80.

Dílo je pojato jako detektivní příběh, který postupně otevírá téma lesbismu. Brabcová pomocí náznaků v první kapitole naznačuje, v čem spočívá důvod Luciiny hospitalizace, ale nepojmenovává ho. První indicií jsou fazole: „Za ní se táhly snad ty fazole v rajské omáčce,“⁹³ kterých si všimá Jakub, když nalezne Lucii při pokusu o sebevraždu. Lucie se stravováním snaží připomenout Magdinu osobnost. Jak sama Lucie říká: „Až jsem přestávala vnímat, kde končí moje tělo a začíná její. Dávaly jsme si jít a pít, červené víno a minerálku a banány a fazole v tomatě, z úst do úst.“⁹⁴ Další indicií je byt na Chodově, kde spolu milenky trávily čas. Lucii osloví doktorka a následně se znovu upíná myšlenkou k Magdě:

Vyslovila mé příjmení s otazníkem. Přikývnu poněkud nejistě – moje tělo, moje mysl i moje jméno zůstalo totiž uvězněné v jednom bytě na Chodově, přikurtované k dvojlůžku s prolezelou matrací, jejíž autobiografie by se stala bestsellerem.⁹⁵

Dále pak:

Jeden jediný člověk, kterého jsem v životě potkala, byl totálně bez pachu. Cítím vůni jeho koupelny, těch serepetiček na polici, kytku v černě puntíkováném květináči v bytě na Chodově, prolezelou matrací aroma lampu s pomerančovou esencí...⁹⁶

Ruku v ruce jde i popis stavu, ve kterém Lucie je. Její trápení je více než patrné v neustávajících tendencích myslet na Magdu: „Jsem na jednou zase s tebou, jsem v tobě a ty ve mně, i když nechci, nechci, nechci.“⁹⁷ V dalších indiciích je vyobrazen i kritický moment pokusu o vraždu:

A najednou se mi rozsvítí, je mi to jasný: Proč jsem tě tehdy nezabila, v té velkorysé vteřině, která k tomu zvala a která se už nikdy nevrátí? Co se nestalo, nestane se už: a tak jen česnekovej věnec a kůl do srdce, který je mý.⁹⁸

Brabcová explicitně používá slovo lesba až ve druhé kapitole při Luciině rozhovoru s partnerkami Jitkou a Bárrou. Následně je lesbická tematika manifestována zejména skrze

⁹³ Tamtéž, s. 15.

⁹⁴ Tamtéž, s. 184–185.

⁹⁵ Tamtéž, s. 20.

⁹⁶ Tamtéž, s. 35.

⁹⁷ Tamtéž, s. 43.

⁹⁸ Tamtéž, s. 43–44.

Luciin a Magdin vztah. Nechybí ani exkurz do Luciina dětství, jelikož jak Lucie předesílá: „Stejně to není možné takhle ze dne na den. Někde musí být stopy, indicie.“⁹⁹ Ve třetí kapitole Brabcová objasňuje rozchod milenek. A čtenář se tak dozvídá důvod Luciiny hospitalizace. Rezignující Lucie se dostává z psychiatrické léčebny a končí ve squatu. Poslední slova příběhu věnuje vzpomínce na kamarádku Renatu: „...ale upřímně řečeno bych přece jen žila radši s výhledem na Marilyn Monroe než na fousatýho kubánského revolucionáře.“¹⁰⁰ Tato slova dodávají tragickému konci na síle, jelikož i tato láska by byla neopětovaná z důvodu Renatiny heterosexuální orientace. Lesbická láska je tak pro Lucii těžkým pádem na dno bez jakékoli naděje úniku.

Lesbická láska je v tomto případě spojena s motivem coming-outu. Lucie se dostává do společensky stigmatizované menšinové skupiny. Většinový postoj k menšině je zde formulován v Luciině snu výroky: „Jé hele, to je buzna!“¹⁰¹; Hej, řekni, jak to dělá zásuvka se zásuvkou?“¹⁰²; „Lí-zátka zkaženýýý, lí-zátka zkaženýýý...“¹⁰³ atd. Obava z názoru společnosti se odráží také ve skepticizmu Lucie, pro niž by bylo lepší probudit se jako moucha, pavouk či Řehoř Samsa než být lesbou: „...chraň vás Bůh, homosexuál. Lesba jako Brno, definitivně, neodvolatelně a napořád. To už je vážně snad míň depresivní ta moucha.“¹⁰⁴ Lucii tíží strach, který jí už kdysi zabránil v poslechnutí svého srdce a vyznání lásky Renatě: „Mám strach ze sebe samé. Že jsem ta, která jsem. Hrůzu z té síly, které jsem pootevřela dveře.“¹⁰⁵ Lucie se zbavuje strachu až díky Magdě a následně přijímá svou sexualitu. I po skončení vztahu vyhledává milostné vztahy se ženami.

Sexuální scény jsou v románu estetizovány. Nejsou nijak vulgární ani nezabíhají do pornografické lacinosti. Dominují v nich zejména metaforické obraty, např.: „V každé lastuře je perla ne?‘ zachechtala se a bez jakéhokoli zatápání ji v ten ráz přejela jazykem.“¹⁰⁶ či „Opravdu, byla záhadně bez vůně. A právě jen z jejího unikajícího klína, který se jen zvolna otevíral jako v sebezavinutý svět, přinášelo mi dávné božstvo vůni moře.“¹⁰⁷

Lesbická tematika je v díle všudypřítomná. Ať už v symbolech odkazujících na Magdu (Chodov, krev, fazole atd.) či Renatu (broskve, komínky oblečení nebo obraz Marilyn Monroe), v pobytu v psychiatrické léčebně nebo v motivu krize středního věku. Vše se točí

⁹⁹ Tamtéž, s. 111.

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 247.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 222.

¹⁰² Tamtéž, s. 222.

¹⁰³ Tamtéž, s. 222.

¹⁰⁴ Tamtéž, s. 110.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 131.

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 156.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 159.

okolo lesbické orientace, která je skrze tyto motivy reflektována. Také místa zrcadlí homosexuální problematiku. Po přijetí své sexuální orientace, Lucie obývá místa na periferii – chodí do nočních klubů, tráví svůj čas na okraji města Prahy a žije ve squatu se svou dcerou Terezou. Jediným kladným vyobrazením lesbické tematiky je lesbický vztah Báry a Jitky, které spolu čekají miminko.

4. Komparace

Komparaci dvou vybraných textů dělím do dvou částí: nejprve porovnáám díla z hlediska vněttextových aspektů a následně z hlediska textových aspektů.

4.1 Vněttextové aspekty

Autorky vychází ze své vlastní zkušenosti. Obě díla jsou inspirována skutečnými událostmi,¹⁰⁸¹⁰⁹ romány tedy nesou autobiografické prvky.

Rok perel kritika přijala vřeleji a kniha se okamžitě dostal do povědomí širokého okruhu čtenářů. O tom svědčí i pozdější další dvě vydání románu. Antošová neměla u recenzentů takový úspěch. Recenze byly kladné i záporné a nedostalo se jí takové čtenářské pozornosti jako Brabcové. Dnes stojí romány *Rok perel* a *Dáma a švihadlo* v kategorii homosexuální prózy vedle sebe a jsou zmiňovány například u Martina C. Putny ve studii *Homosexualita v dějinách české kultury* nebo ve *Stýkání: výběr současné slovinské, české a slovenské LGBT literatury* (2018) Adama Borziče.

4.2 Textové aspekty

Tituly obou děl (i podtitul v případě *Dámy a švihadla*) odkazují na lesbickou tematiku. Brabcová implikuje význam titulu. Antošová naopak explicitně manifestuje *Lesbicko-killerskou parodii s autobiografickými prvky*. Tento přístup odhalování (Brabcové implikování a Antošové explikování) je i v rámci celkové narace textu zachován. Brabcová využívá symboly zejména v první kapitole. Předměty jako fazole, bílé fidorky, víno atd. odkazují na Magdu. Lesbickou tematiku otevírá až ve druhé kapitole. Svatava Antošová už od začátku explicitně manifestuje sapfickou tematiku. Hned v úvodu textu je hlavní postava konfrontována s označením lesby, když se dívá servírce na odhalená ňadra¹¹⁰.

Z hlediska kompozice je přístup autorek opět rozdílný. Antošová volí kombinaci lineární a retrospektivní kompozice. Příběh postupuje ve dvou dominantních časových liniích. V přítomnosti, tedy přímém zobrazení sezení v nonstopu, jež vede k zahrnutí druhé linie, retrospektivně událostí předcházejících vraždě. Tyto dvě linie se neustále prolínají. Antošová dále volí jednoho personálního vypravěče, Svatavu, a dílo rozděluje do 14 kapitol, do kterých vkládá poměrně jednoduchý příběh.

¹⁰⁸ Putna, cit.dílo, s. 165.

¹⁰⁹ Kopáč 2007, s. 15.

¹¹⁰ Viz Antošová, cit.dílo, s. 5.

Zuzana Brabcová si pohrává se čtenářem. Retrospektivní události nejsou chronologicky uspořádány a na uplynulé události se i repetitivně odkazuje, aby je čtenář nakonec mohl zařadit do chronologické posloupnosti. Pásmová kompozice nabízí více úhlů pohledu na příběh, takže se zde vyskytuje i více interních fokalizátorů. Dochází také k neustálé depersonalizaci vypravěče. Z ich-formy se stává er-forma, která je ochuzena o Luciin vnitřní monolog, např. zde: „Budu si muset přečíst nějaké odborné studie. Vzdělanci vědí určitě líp než já, kdo a proč jsem. A přece tu někde musí být klíč... A Lucie začne, překotně, jako by hořel termín uzávěrky obracet šuplíky dnem vzhůru.“¹¹¹ Přesto dominantní způsobem vyprávění zůstává ich-forma. Brbcová používá i rámcovou kompozici, např. vkládá výňatek ze *Zániku domu Usherů*¹¹² či Pavlovu, Magdinu nebo Luciinu korespondenci. Čtenář si musí poskládat útržky ze všech 3 kapitol, aby získal chronologický příběh mapující homosexuální probuzení Lucie, která opouští psychiatrickou léčebnu a odchází žít do squatu.

Způsob vyprávění užitý autorkami se podobá detektivnímu (u Brbcové) a kriminálnímu (u Antošové) žánru. V *Dámě a švihadle* se rozkrývá, co donutilo Svatavu spáchat vražedný čin. *Rok perel* za pomoci indicií odhaluje, co způsobilo Luciinu hospitalizaci.

Z hlediska množství využitých lexikálních prvků označujících homosexualitu Svatava Antošová dominuje. Používá lexémy, jež odkazují na homosexuální jedince v mnohem větší kvantitě než Brbcová. Dále více explicitně popisuje sexuální scény, pracuje pouze s periferním prostředním, které je na stejné úrovni jako homosexualita – zasazuje tedy svou hlavní hrdinku i místem na okraj společnosti hned od začátku příběhu. Volí obecnou češtinu protkanou koproláliemi. Brbcová užívá umírněnější volbu lexémů, přesto se v některých částech nebojí přitvrdit a využije vulgarismus, ale není tomu pravidlem. Její text má tendenci náznakovosti. Nepojmenovává věci tak, jak jsou, na rozdíl od Antošové. Příkladem může být již už dvakrát zmíněný odkaz na klitoris. „V každé lastuře je perla ne?“¹¹³

Volbou postav se autorky rozcházejí. Antošová i Brbcová si sice volí ústřední postavy intelektuálky, – novinářky ve středním věku se sklonem k alkoholismu a životní nespokojenosti – ale charakter postav a způsob života je jiný. Hlavní hrdinka Svatava žije na okraji společnosti. Není to však dáno faktem, že je lesba, ale tím, že si to sama volí. Je to její způsob revolty a možná i pózy, za kterou se skrývá. Je bez práce, svůj čas tráví po

¹¹¹ Brbcová, cit.dílo, s. 111–112.

¹¹² Tamtéž, s. 203.

¹¹³ Tamtéž, s. 156.

hospodách ve společnosti bohémů a je vyrovnaná se svou sexuální orientací. Poté, co se zamiluje do starší Ofelky, nastává proměna její osobnosti. Přestává být suverénní a je vůči milence zcela submisivní. Přesto dokáže navazovat jiné vztahy, např. s Editou. Fatalita Ofelky pro ni není tak zdrcující jako pro protagonistku Lucii. Svatava sice zabíjí svou milenkou, ale nabírá díky tomu znovu na síle. I když pochybuje, že bez Ofelky dokáže žít. Navíc čin nemusí být doslovný, může se jednat jen o metaforické zabití milenkou.

Lucie žije v manželství s Jakubem, s nímž má dospělou dceru Terezu. Poté, co pozná Magdu, se podstata její osobnosti promění. Začíná se chovat jinak, užívá vulgarismy a přestává používat parfém. Dochází k destrukci celé osobnosti a k nucenému coming-outu. Není vyrovnaná se svou sexualitou, jíž celý život tajila. Později ji konečně přijímá a oddává se mladší Magdě, ale tvrdě narazí. Pokus o sebevraždu ani vraždu jí nevychází. Lucie končí v léčebně a vychází z ní stále zlomená. Jediným pozitivem je, že si po tolika letech připustila svou lesbickou orientaci.

Obě milenkou jsou vykresleny jako d'ábelské již od samého začátku a obě postavy stojí za negativní proměnou hlavních hrdinek. Celé vyprávění se točí kolem těchto postav, ať už neustálým zpřítomňováním vraždy u Antošové nebo pomocí symbolických odkazů u Brabcové. Rozdílné jsou sexuální orientace a stav postav, tedy že Magda je lesba a svobodná a Ofelka je heterosexuální a vdaná za muže.

Antošová dále volí postavy, které samy zastávají homosexuální orientaci, ve větším množství než Brbcová.

Motivy v dílech jsou podobné, ale jsou využity jiným způsobem. Leitmotiv vraždy je klíčovým pro Antošovou. Staví na něm celý příběh. Brbcová motiv vraždy využívá jen ke gradaci děje. Není stěžejním pro příběh, jen dokresluje kompletní rozklad postavy Lucie.

Stejně tak motiv jinakosti je rozdílný. Antošová jinakost využívá k popsání rebelky Svatavy, jejích zvláštních přátel, míst a vnímání homosexuální orientace společností. Ne však samotné lesbické orientace Svatavy, ta je podána jako naprosto normální a postava ji přijímá – pouze společnost ji označuje za výstřední. Brbcová jinakost reflektuje primárně skrze lesbickou orientaci, tím jí přidává negativní konotaci, které se Antošová zcela vyhnula, protože Lucie je přímo zoufalá z toho, že by mohla být (je) lesba.

Motiv lásky je klíčovým motivem k deklaraci lesbické tematiky v obou dílech. Samotný milostný vztah u Antošové, není iniciací lesbické orientace, pouze poukazuje na nestabilní homosexuální vztahy obecně (což je další stereotyp homosexuálních jedinců). Hrdinka Brbcové naopak milostný vztah využívá jako nástroj k přijetí lesbické orientace.

Pro Lucii je tak důležité setkání s Magdou, jinak by mohla svou sexualitu tajit i nadále a tím trpět ještě déle.

Antošová na rozdíl od Brabcové náznakem zabíhá i do problematiky AIDS, jelikož je společensky spjata s homosexuální tematikou.

U obou autorek je podobný motiv proměny osobnosti. Protagonistky se v průběhu vyprávění mění. Lucie zůstává proměněna. Svatava dokáže proměnu zvrátit zabitím milenky.

A v neposlední řadě v obou románech je reflektován motiv mateřství. Postava Antošové, Svatava, je bezdětná, ale téma dítěte vchovaného lesbickým párem do díla proniká skrze rozhovor s lesbickou dvojicí, Ivou a Norou. Mateřství z pohledu lesbického partnerství Brabcová také zmiňuje v rozhovoru s Jitkou a Bárrou, ale primárně je motiv mateřství vyobrazen ve vztahu Lucie a Terezy.

Závěr

Analýza a následná komparace románů *Rok perel* a *Dáma a švihadlo* ukázala, že lesbická tematika je v obou románech zřejmá. Svatava Antošová i Zuzana Brabcová už v titulech předznamenávají lesbickou zkušenost. Lesbické téma souvisí zejména s hlavními postavami a jejich lesbickou orientací. Svatava Antošová navíc popisuje i dvě heterosexuální hrdinky (Ofelka a Edita), které vykazují homosexuální tendence, ale za lesby (případně bisexuálky) se nepovažují. Oba romány tematizují nešťastnou lásku s tragickým koncem, což může být důsledkem tabuizování lesbismu a nenaplnění milostného citu žen k ženám, jak tomu bylo běžné ve světových prózách minulého století¹¹⁴.

Oba romány jsou psané formou, kterou Putna nazývá manifestace – díla jsou zasazena do 20. století, hlavní postavy jsou lesbicky orientované a autorky otevřeně popisují saphismus. Svatava Antošová navíc normalizuje lesbickou orientaci, hlavní hrdinku staví do role průkopnice, jak tomu bylo například v románu Rity Mae Brown *Džungle rubínových plodů*. Zuzana Brabcová je opatrnější. Hlavní hrdinku staví před coming-out a naplňuje ji obavami, jež jsou pochopitelné v kontextu vnímání homosexuálních jedinců soudobou společností. Přesto ji nestaví do role mučednice, který by jí byl ze zmíněných obrazů lesby nejbližší. Lucie tak může být novým typem obrazu lesby – skryté lesby.

Výsledky analýzy a komparace práce potvrdily některé předpoklady, které jsem vymezila v úvodu. Potvrdilo se negativní vnímání společnosti k lesbicky orientovaným hrdinkám. Hlavní hrdinka Lucie negaci vnímala jen ve svém snu a jen skrze své nastavení myslí, tedy že její obavy byly náznakem (projekcí) smýšlení většinové společnosti. Ale ve skutečnosti se nesetkala s nikým, kdo by ji nějak vulgárně konfrontoval, na rozdíl od Svatavy. Ale i přesto obě díla spojuje reflexe negativního vnímání homosexuality společností.

Vyjádření strachu z lesbické orientace se explicitně objevuje pouze u Brabcové. Brabcová téma reflektuje z pozice hlavní postavy, která není smířená se svou sexualitou, celý život ji skrývá a je v procesu jejího přijetí. Antošová oproti tomu své hlavní hrdince nedává žádné „starosti“ se svou homoerotickou orientací – vyčleňuje ji na okraj společnosti s tím, že je to volba postavy, avšak může se jednat o pouhou pózu, která ji chrání před vnějším světem.

¹¹⁴ Způsob nenaplnění lesbické lásky vyvrací například román *Carol* (1952) Patricie Highsmithové, který nabízí vidinu šťastného konce.

Milostný vztahu dvou žen byl u obou autorek klíčovým prvkem pro naraci. Lesbická zkušenost je zde velice explicitně popsána skrze sexuální styk. Mimo jiné si také lze povšimnout, že milenky obou hlavních hrdinek vykazují řadu podobných stereotypních charakterových rysů antagonistů – dominanci, zvrhlost či bezcitnost.

Motiv jinakosti, jenž odděluje hrdinky od většinové společnosti, se také objevuje v obou dílech. U Brabcové je spjat – dle předpokladu – s lesbickou orientací. Na rozdíl od Antošové, pro níž lesbická orientace nebyla primární příčinou odcizením hrdinky společnosti, ale i tak hraje svou roli.

Ráda bych také zmínila, že *Rok perel* i *Dáma a švihadlo* nesou prvky terapeutické zповědi, pomocí které se obě postavy smiřují s tím, co napáchaly. Tato zповěď pak může být přínosná pro homosexuálního čtenáře, ať už pro pochopení svých pocitů, nebo pro přijetí své sexuální orientace, jak konstatuje obecně o terapeutických tendencích homoerotické literatury František Jelínek v knize *Homosexualita ve světě vědy*.

Oba romány nesou autobiografické prvky, což je častý rys homosexuální literatury, který lze vidět například v publikaci *Tak trochu jiné namlouvání*, kterou sestavil Vladimír Hrubý z osobních dopisů a rozhovorů s homosexuálně orientovanými jedinci.

Výsledky mé bakalářské práce mohou posloužit například jako podklad k obecnější charakteristice zobrazování lesbické tematiky v umělecké literatuře na počátku 21. století.

Bibliografie

Prameny

Antošová, Svatava. *Dáma a švihadlo: Lesbicko-killerská parodie s autobiografickými prvky*. Olomouc: Votobia, 2004.

Brabcová, Zuzana. *Rok perel*. Praha: Garamond, 2000.

Sekundární literatura

Bělunková, Libuše. „Lesba jako Brno, definitivně, neodvolatelně a napořád“. *Host*, 2000, roč. 16, č. 10, s. VII-VIII.

Borzič, Adam a kol. *Stýkáni: výběr současné slovenské, české a slovenské LGBT literatury*. Praha: Powerprint, 2018.

Brzek, Antonín, Pondělíčková-Mašlová, Jaroslava. *Třetí pohlaví?*. Praha: Scientia Media, 1992.

Čuřín, Michal. „Dvacet let bojů za populární homosexuální literaturu“. In *Homosexualita v dějinách české kultury*. Martin C. Putna (ed.). Praha: Academia, 2011, s. 281–296.

Dumková, Věra. „Nabitý ticho: Svatava Antošová“. *Labyrint revue*, 2004, č. 15–16, s. 211.

Federman, Lillian. *Krásnější než láska mužů: romantické přátelství a láska mezi ženami od renesance po současnost*. Přel. Martin Pokorný. Praha: One Woman Press, 2002.

Glanc, Tomáš. „V temné krajině protkané záblesky světla“. *Revolver revue*, 2015, č. 101, s. 214.

Hall, Radclyffe. *The Well of Loneliness*. Londnon: Virago, 1982.

Hennagan, Alison. „Introduction“. In *The Well of Loneliness*. Radclyffe Hall. London: Virago, 1982, s. viii.

Hudcová, Petra. „Mám ráda ženy, které umí mlčet: Prozaický debut Svatavy Antošové“. *Host*, 2005, roč. 21, č. 6, s. 86–87.

Ivanković, Katica. „Touha po rodové identitě: Jiří Karásek ze Lvovic“. In *Studia Moravica VI Symposiana*. Erik Gilk, Lukáš Neumann. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, s. 19–23.

Jamek, Václav. *O prašivém houfci: literatura v dějinách české kultury*. Praha: Academia, 2011.

Janošová, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. Praha: Karolinum, 2000.

- Kalivodová, Eva. „Prózy Jakuby Katalby: Úspěšné ničení rodové determinace“. In *Česká literatura v perspektivách genderu: IV. Kongres světové literárněvědné bohemistiky: Jiná česká literatura*. Jan Matonoha (ed.). Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2010, s. 203–213.
- Karásek ze Lvovic, Jiří, Dupačová, Gabriela, Zach, Aleš. *Vzpomínky*. Praha:Thyrsus, 1994.
- Kopáč, Radim. *Otočila jsem hlavu tím směrem: rozhovory se ženami: o literatuře a jiném*. Praha: Protis, 2007.
- Lishaugen, Roar, Seidl, Jan. „Generace Hlasu. Česká meziválečná homoerotická literatura a její tvůrci.“ In *Homosexualita v dějinách české kultury*. Martin C. Putna (ed.). Praha: Academia, 2011, s. 209–280.
- Mandys, Pavel. „Láska po níž přichází detoxikační kúra“. In *Rok perel*. Zuzana Brabcová. Brno: Druhé město, 2012, s. 251–254.
- Parker, Emma. „Contemporary Lesbian Fiction: Into the Twenty-First Century“. In *The Cambridge Companion to Lesbian Literature*. J. Medd (ed.). Cambridge: Cambridge University Press, 2015, s. 204–218.
- Putna, Martin C a kol. *Homosexualita v dějinách české kultury*. Praha: Academia, 2011.
- Putna, Martin C. „Homosexualita v novodobé české literatuře“. In *Homosexualita v dějinách české kultury*. Martin C. Putna. Praha: Academia, 2011, s. 83–181.
- Seidl, Jan a kol. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. Brno: Host, 2012.

Praktická část

Dnes jsem z modelíny vytvořila X

Myslím, že každý se musí zastavit a zpětně se podívat na situace, které ho formovaly. Reflektovat a analyzovat. Proč ale? Proč nemůžeme jednoduše zapomenout? Věci z přítomnosti mizí, šťavnatost vzpomínek je násilně vymačkána a nektar není nikdy uspokojivý. Jak by mohl být? Možná to všichni vědí, ale nikdo se to neodvažuje nahlas artikulovat. Co jiného tedy zbývá? Co vlastně máme? Proč slyším ty hrubé hlasy primitivů nejhlasitěji znít? Co by na to řekl Rilke? Co Vojvodík? Co vy?

Včera jsem z modelíny vytvořila kočku. Možná to nevypadalo jako kočka, ale já věděla, že je to kočka. Ukázala bych vám fotku, ale o to víc byste mi nevěřili, že je to kočka. Možná vlastně ani nebyla, už se nepamatuji.

To, co bude následovat, jsem už dávno zapomněla. Vybavuji si jen její jméno, datum narození a jaké řídila auto – Opel Astra 1.7 CDTi, kdyby vás to zajímalo. Zkrátka všechny ty nedůležité věci. Dochází mi, že ostrost minulosti se rozpíjí, upadá v zapomnění až zbyde jen nicota. Ale někde tam dole, v tom textu myslím, pořád žijeme dokola.

Je úterý, 30. 4. 2019, tři hodiny ráno. Ležím v posteli a přemýšlím o dnešním dni. Přemýšlím o tom, jak jsem to mohla nechat zajít tak daleko. Zase jsem byla s tebou. Už zase...

Byla jsi u mě doma, brečela jsi mi do telefonu a pověděla o své krizové lavičce, seděla jsi se mnou na Poetice, řekla jsi mi věc, kterou jsi nikdy nikomu předtím neřekla, doporučila jsi mi písničky a pověděla o svém plánu, že natočíš film. Řekla jsi mi toho tolik o sobě a já žasla, jaké máš plány, jaká je tvá minulost a co se ti honí v hlavě. Ale nikdy ses nezeptala na mě.

Jsi zahleděná do sebe a sama to víš. Nikdo pro tebe není dost dobrý, ale i tak se ptám, proč právě já? Proč na mě po škole čekáš? Proč mě házíš domů a chceš si další tři hodiny povídat? Proč mě objímáš? Proč mě chceš vidět? Proč chodíš za mnou a mými kamarády? Proč mi píšeš? Proč jsi se mi omluvila po tom všem? Proč? A nejhorší na tom je, že asi vím proč. Ale nechci vědět. Je to příšerné klišé, já vím.

Dnes, vlastně včera, se odehrálo to samé, jako se odehrává poslední měsíc. Píšeme si a ty se mě ptáš, jestli jsem v Trafice. Nechceš domů, protože tě rodiče osočují za to, co děláš a jaká jsi. Vyhodili tě z domu, ale kvůli své sestřenici, která na deset dnů přijela

z Chorvatska, se tam vracíš. Proto se mě ptáš, jestli tam budu, že bys přišla a my si tak mohly popovídat, jaký je život, a že tvoje máma je blázen. Já odvolám všechny plány, které mám, a domluvím se s přáteli, abychom do té Trafiky šli a abych ti mohla napsat, že tam budu. Ve škole nedávám pozor a myslím na to, jak napíšu práci na Evropskou literaturu. Ale vlastně na tom přeci nezáleží. Protože se zase uvidíme. A bude to fajn. Priority, vždyť víš.

Po škole jedu do Trafiky, kde předstírám, že jsem zaujatá konverzací, kterou s přáteli vedeme. Každých pět minut se koukám na mobil, jestli mi od tebe nepřišla zpráva. Že už jsi na cestě. Že přijedeš. Pak, když mi voláš, že jsi v Bullerbynu a ať přijdeme, s jiskrou v očích se zvedám a přemlouvám všechny, ať tam jdeme. Je to jen dvě stě deset kroků. Dvě stě deset kroků od tebe.

Představuji Luci tvou sestřenicí a dáváme si White Russiana, protože jsme to pily v Q baru. Povídáme si a smějeme se nad tím, že č a é zní v chorvatštině jinak. Když pak Luci odchází do Božské Lahvice, zůstávám tam s tebou, s tvou sestřenicí a s Kašparem sama. Sofie už taky odešla.

Chceš po mě bundu, když jdeme ven kouřit, protože nesneseš, když tvoje bunda smrdí od kouře, a já ji bez váhání svlékám a dávám ti ji. I když prší. A je mi zima. Pak nás Kašpar přemlouvá, ať jdeme za Luci, protože se do ní zamiloval, a já kývám hlavou. Odcházíme a jdeme za ní, protože za lásku se musí bojovat. Další klišé, já vím.

Tam si dáváme piva. Smějeme se a užíváme si. I když je pondělí a zítra máme školu. Žijeme přeci momentem, ne? Není proč se stresovat. Pak, když jdeme znovu ven kouřit a Kašpar nám dává cigaretu, Luci ti dává pusku na čelo, protože proč ne, teď jste kamarádky, tak může. Ale i tak ti při tom říká, že nikdy nic víc nebude, protože je dobrá kamarádka a má mě ráda. Na záchodech mi pak říká, že se jí líbíš, ale že by mi to nikdy neudělala. A já vím, že ne. Když se vracím k našemu stolu, jsem smutná z toho, jak to všechno je. Vidím, jak si užíváš pozornosti mých kamarádek, máš ráda Janu, která tu zrovna není, Nelli, která je podle tebe cool a Luci, která je nádherná a chytrá zároveň. Užíváš si to, protože takové kamarádky nemáš. Podle toho, co mi o těch svých říkáš.

Jsi sebestředná a líbí se ti, když tě lidé obdivují. Jsi překvapená, když ti říkám, co všechno jsme spolu zažily a jak se snažíme navzájem zvednout nahoru. Radíš mi, abych od nich utekla, protože podle tebe mě stahují dolů. Ale já nejsem jako ty. Ty utíkáš, když nastane jakýkoli problém. „Lidé přijdou, lidé odejdou,“ pamatuješ? Vlastně do nedávna jsi ani nevěděla, že máš moje číslo. Ale byl to ten moment, kdy jsme si na podzim volaly a já se tě poprvé zeptala, proč se se mnou bavíš. A ty jsi mi řekla, že mám blbý otázky a že je ti

jedno, jestli se s tebou bavit přestanu. Protože lidé přijdou, lidé odejdou. Už je to víc jak půl roku, bláznivý, co?

Přesto si nelze nevšimnout, jak jsi šťastná, když jsi s námi. Protože konečně někam patříš. Patříš mezi nás. Nebo si to aspoň myslíš. Každý člověk chce někam patřit, tak si můžeš přestat hrát na to, jak moc jsi silná. Obě moc dobře víme, že nejsi. Proto pořád utíkáš.

Usmívám se, když mě při odchodu objímáš a přemýšlím, jestli mi napíšeš. Pak se ptám Luci, co mám dělat. Jestli ti mám něco říct, nebo dělat, že je všechno v pohodě. Říká mi, že to víš, jen si užíváš tu pozornost. Tu moc, kterou nade mnou máš.

Je úterý, 30. 4. 2019, sedm hodin večer. Byla jsem odhodlaná ti to všechno říct, ale něco tě přimělo, abys dnes na tu Poetiku nepřišla. Možná intuice. Možná náhoda. Nevím. Ale jsem ráda.

Od včerejška jsme si nepsaly, protože jsem pořád neodepsala na tvoji zprávu. Tajně doufám, že mi stejně napíšeš znova. I když si nalhávám, že nechci, že mi to je jedno.

Na Poetice jsem si sedla na naše místo. Sedla si ke mně Luci s Nellou, protože vědí, že kdybys přišla v průběhu hodiny, usmála bych se a dělala jako by se nic nedělo. Když Mlynář četl docházku, sklopila jsem oči a připravila se na tu ránu, která nevyhnutelně přijde v podobě tvého jména.

Je zvláštní, že jakákoli zmínka o tobě mě bolí. Ani nevíš, že já kráva jsem psala na Literární dílně o nás a pak s tím celý dva semestry pracovala a musela si to tak připomínat všechno dokola. Je to zvláštní druh sebedestrukce, nemyslíš?

Když se blížil k písmenu X, cítila jsem se úplně stejně, jako na té hodině, když jsme ještě pořád byly rozhádaný a nemluvily jsme spolu. Jak si Jana sedla za tebe, protože nevěděla, kdo jsi, a jak jsem pak rozklepaná sedala vedle ní a šeptala Luci, proč si kurva sedaly za tebe, proč si nesedly jinam. A ona nevěřicně vyslovila tvé jméno, protože nevěděla, že to jsi ty, ta holka. Byla to ta hodina, po které ses mi v jednu ráno omluvila. Možná ti mě bylo líto, možná sis jen uvědomila, že potřebuješ projít, a v mé třídě, kde se s tebou nikdo nebaví, ti nebylo nijak příjemně. Doteď nevím, jak to bylo. A ani vědět nechci. Protože vím, že beze mě bys neprošla...

Je úterý, 30. 4. 2019, půl deváté večer. Napsala jsi mi.

Je středa, 1. 5. 2019, osm hodin večer. Chce se mi plakat. Nerozumím ti. Proč mi tohle děláš?

Ráno jsem ti odpověděla na zprávy ze včerejška. Napsala jsi mi ze svých dvou instagramových účtů a na Messenger. Měla jsem to brát tak, že se o mě zajímáš? Chci to tak brát. Jde to tak brát? Napsala jsi mi přes jedenáct zpráv.

Jela jsem za Janou, na kterou jsem zase zapoměla, protože nemyslím na nic jiného než na tebe. Měla jsem dvě hodiny zpoždění, ale i tak na mě čekala s uvařeným obědem a úsměvem na tváři. Má to doma moc hezký. Později jsem jela za Bárrou, tou, kterou chtěl tvůj nejlepší kamarád. Řekla jsem jí o tobě. A ona nechápe, jak se s tebou můžu bavit. Nemá tě ráda, protože ví, co jsi zač. Byla zděšená z toho, jak moc jsem se změnila.

Cestou zpátky jsem ti napsala, jestli máš dneska čas. Odpověděla jsi na všechno ostatní kromě téhle otázky. Tak jsem se zeptala znovu. A přidala tam k tomu informaci, že jsem se kvůli tobě na film *Čtyři slunce* dívala. Zprávu jsi jen zobrazila.

Psala jsem hned Nelle, že jsem to asi zase pokazila, ale ta mi řekla, že jsem fakt pitomá, když si tohle myslím. Znovu se mi snažila vstřípit do hlavy, ať si konečně uvědomím, že mě taháš za nos a hraješ si se mnou, protože máš tu moc, tak můžeš... A otevřeně to přiznávám. Máš ji nade mnou.

Je středa, 1. 5. 2019, půl jedenácté večer. Napsala jsi mi. Omlouváš se, že jsi neodepisovala, že jsi byla celý den se sestřenicí. A já začínám věřit iluzi, že třeba to není náhoda. Třeba ti to nemám říct a pokračovat v té show, kterou tady hraju. Být ti na blízku, tvářit se, že jsem se už dávno přes tebe přenesla, protože pokaždé, když se ti to chystám říct, nejsi mi na blízku a já to nemám, jak udělat. Jedině přes zprávu. A to nechci.

Začínám bláznit? Co když osud existuje? Co když mi jen ukazuje, že mám vydržet? Že mám předstírat dál? Jsem tak zmatená, že nevím. Nebo spíš závislá na droze, takže si hledám ujištění, že je to takhle v pohodě. Že nejsem závislá a můžu kdykoli přestat. Jen ještě jedenkrát, jen ještě jednou si dávku štěstí naordinovat.

Nejsem ta silnější, protože z toho zkurveného kola nehodlám vystupovat. Ty ho budeš muset zastavit a vyhodit mě. Uděláš to? Nedělej to. Udělám to? Neudělám.

Je středa, 15. 5. 2019 pět hodin ráno. Stačí mi pár piv a jsem opilá. Zavřu oči a usínám. Vidím tě, jak pláčeš a prosíš mě, abych neodcházela. Slyším tě, jak vyslovuješ ta slova, že mě.... Vidím sebe, jak váhám, jestli tě mám obejmout, a pak ustupuju a nechávám tě samotnou na ulici, před mým domem, opilou. A odcházím. Bez výčitek. Bylo to přesně jako tenkrát na podzim, jen obráceně. Vychutnávala jsem si to, když jsi tam stála, naprosto

bezbranná a já v rukou měla tu moc. Obě jsme v tu chvíli pochopily, že jsme úplně stejné. Ale i tak jsi mě prosila, ať ti to, co se stalo na podzim, neoplácím. A já ti to oplátla.

Teď se zase bavíme. Ale co bude dál? Došly jsme do fáze, kdy se pouhým slovem zraňujeme. A užíváme si to, protože si obě myslíme, že si to zasloužíme. Zdravíme se mávnutím ruky na chodbě, protože už nechci, aby o nás věděli. I když vím, že vědí. Ale pojďme obě předstírat, že nikdo vůbec netuší.

Konečně jsem pochopila, proč u té písničky *better alone* od Lykke Li pořád brečíš. Protože jsi sama. A já jsem jediná, kdo tě poslouchá. Živě si pamatuju, jak jsme ji poslouchaly u tebe v autě a ty jsi se zarazila a řekla jsi tak odevzdaným tónem, že mám pravdu, že jsem jediná, která se o tebe zajímá, a že jsem jediná, kdo tě opravdu poslouchá.

Přijde mi to teď docela k smíchu. Nikdy jsem si nemyslela, že to budeš ty, ta holka, která se mnou chodila na gympl. Vždycky jsme o sobě věděly, ale nikdy jsme se nebavily. Už tenkrát jsem věděla, že jsi něčím výjimečná, ale nezajímalo mě to, protože obě jsme měly přítele. Pak, když jsi utekla do zahraničí, myslela jsem, že už tě nikdy nevidím, ale vrátila ses a já šla na vysokou za tebou...

Můj přítel o tobě často povídal, protože jsi chodila s jeho nejlepším kamarádem. Nikdy jsem ti neřekla, že tě stejně měl jenom jako trofej. Ale to už je jedno, protože obě víme, že oni pro nás byli taky jenom lepší společenský status. Ale nechceme si to přiznat, protože přeci nejsme na holky, že ne?

Je pátek, 31. 5. 2019, jedenáct ráno. Už se není čemu smát. Už tu není nic k smíchu. Neříkej mi, že to, co děláš, nic neznamená.

Stála jsi na zkratce, na tom místě, kde přepadly moji sestru. Kouřily jsme. Hodila jsi mě domů. Zase. A zeptala se, jestli nedáme ještě cigó, že si chceš ještě chvíli povídat. Někdy chvíle trvá přes osm hodin...Pustila jsi mi *Podvod* od Jana Nedvěda. Vzala sis mobil do pravé ruky a přiložila sis ho k ústům. Zavřela jsi oči a začala zpívat. Gestikulovala rukou a prožívala každíčkové slovo tak intenzivně, až mě mrazilo. Přisahám, že jsem se nedokázala pohnout. Vnímala jsem jen to, jak jsi krásná. Pak ses ke mně naklonila, vzala mi ruku, otevřela oči a usmála se. Nezmohla jsem se ani na úšklebek. Co mi to děláš?

Je úterý 12. 6. 2019, 3:08 odpoledne. Je čas to ukončit. Je čas skončit se vším. Nejde mi do hlavy, že to nevidíš. Že ty a já má smysl. Nechci myslet na to, že naše první pusa byla tou poslední. A ještě k tomu stála za nic. Nechci myslet na to, že skončíš se školou, a že budeš líbat jiné. Že tvoje srdce patří jedné a té samé, o které mi říkáš, že ses přes ní už dávno

přenesla. Víím, že ne. Víím, že chceš, aby tě prosila a byla s tebou. A přesně právě proto, musím odejít. Odejdu. Dneska ti to řeknu.

Je úterý, 12. 6. 2019, 11:23 večer. Napsala jsi mi, jestli se nechci vidět.

Je středa, 13. 6. 2019, osm hodin večer. Viděly jsme se. Měla jsem v plánu jít do Trafiky za holkami, ale vždyť víš... Vzala jsi mě na Vyšehrad. Koupila jsi mi pití a nadšeně vykládala o všech lesbických filmech, který jsi viděla. Upřímně, překvapilo mně, že jich existuje tolik. Šly jsme pak na večeri. Hádaly jsme se, která kterou zve, a já se naštvála, že jsi vyhrála. Když jsem nasedly do auta, řekla jsi mi, že se se mnou cítíš dobře, a že to byl nádherný den. Možná jsem mohla počkat. Měla jsem počkat, ale nemohla jsem odolat. Naklonila jsem se k tobě a ty jsi ucukla. UCUKLA. A řekla mi: „Okamžitě vypadni z toho auta!“

Je středa, 17. 7. 2019, dvě hodiny odpoledne. Co se to se mnou stalo? Co se to s námi stalo? Kde jsi? Co děláš? Zajímá tě, co dělám já? Zajímá tě, nad čím přemýšlím?

Střídá se mi pocit blaženosti a celkového zatracení. Nacházím se na hranici lásky a nenávisti. Chvilí jsem odhodlaná, že bez tebe zvládnou být, jakože zvládnou. Ale můj problém je, že NECHCI být bez tebe. Opravdu nechci. Ignorovala jsi mě dva dny, já tebe pět. Teď je to už třetí den, co ignoruješ ty mě. Co bude dál? Jak dlouho mě budeš ignorovat? Už sis řekla, že tě nezajímám? Už mě máš dost? Už necítíš pocit viny? Pověz mi, co se ti honí v hlavě?

Je pondělí, 12. 8. 2019. Skončily jsme. Ve středu jsem měla výlev emocí. Napsala jsem ti, že už nemůžu dál. Že tohle nemá cenu. Že přestanu být pitomá, protože mě nepotřebuješ. Potvrdila jsi mi to, souhlasila jsi a poslala mě do prdele, že už na mě nemáš nervy. Nebudu říkat, že jsem vděčná, protože nejsem. Chtěla jsem slyšet to, co jsem si celé ty měsíce namlouvala, že jednou uslyším...

Všechno, co dělám, je jen způsob, jak tě mít na očích, jak tě slyšet, jak tě cítit a jak se tě dotýkat. Poslouchám písničky na tvoje doporučení, dívám se na filmy, které máš ráda, kouřím stejné cigarety. A díky těmhle věcem víím, že jsem posedlá. Že jsem se dočista zbláznila.

Je neděle, 28. srpna 2019. Je mi špatně. Je mi ze sebe tak špatně, když si čtu to, co jsem napsala. Je láska nemocí? Je láska lékem? Pro mě to je obojím. Vyléčila jsi mě z mé

minulosti, ale nakazila jsi mě zoufalstvím přítomnosti. Už je to hrozně moc dní, co jsem bez tebe. Chybíš mi. Ale vím, že mi nechybíš ty. Chybí mi jen ta představa, kterou o tobě mám. Ta, která má tvou podobu a hlas, myšlenky a mimiku. Ta mi chybí. Nebo aspoň nějak tak to říkají ty stupidní knížky o lásce.

Dala bych cokoli za to, kdybys teď vedle mě seděla a vím, že zítra budu tvrdit, že to tak nebude.

Je čtvrtek, 10. října 2019, 7:03. Viděla jsem tě. Nechodíš už ke mně na školu, ale na školní party jsi přišla. Proč jsi to dělala? Byla jsem v pohodě. Posunula se. Ale jakmile jsem tě spatřila, vše se mi vrátilo zpátky.

Poslouchej, víš, co jsem udělala pak? Když mi Luci(FERA!!!) řekla, že se s tebou bavila, začala jsem ji mlátit. Chtěla jsem ji ublížit, protože ta bolest je nesnesitelná. Nechácala jsem, jak mi to mohla udělat, když ví, jak to mezi náma bylo. Pak jsem v záchvatu vzteku hodila svoje hodinky a mobil do koše. Protože proč ne, jakej to má smysl...

Je pondělí, 13. ledna 2020, 8:27. Píšu znova. Jsi prokletí a spása. Jsem posedlá? Ano. Jsem ztracená? Doufám, že ne. Je to tak dlouho a pořád tě nedokážu pustit z hlavy. Někdy to bolí méně. Dneska to bolí příšerně. Už nejsem schopna ani plakat. Znala jsem tě? Znala jsem tě vůbec? Jak je kurva možný, že se dá do někoho takhle moc zamilovat. Víš, kolik věcí jsem udělala, abych se tě zbavila? Proč jsem ti dovolila dostat se do mého života? Nechci tě v něm. Je mi špatně, když pomyslím, že bych tě viděla. Ano, až takhle moc si mě zničila. Nechci tě. Nechci.

Píšu tuhle sračku, asi abych se s tím vyrovnala. Ze začátku jsem to psala, protože jsem chtěla, aby sis to přečetla. A přečetla. Víš všechno. A k čemu to bylo? K čemu to sakra celý bylo, když mě nedokážeš milovat? Je mi z tebe špatně. Za to všechno, co jsi mi byla schopna udělat. Je mi špatně i ze sebe, co jsem JÁ tobě byla schopna udělat.

Nebavíme se od srpna, ale stejně se mi o tobě zdá. Jak jsi tenkrát brečela a prosila, ať se s tebou bavím dál. Nikomu jsem to neřekla. Přisahala jsem na malíček. Asi proto abys věděla, jak moc věrná ti jsem.

Tohle všechno je fakt taková sračka. Nízkej, prašivej, sentimentální hnus.

Je neděle, 19. ledna 2020, 20:25. Bavíme se. Ano, vím, je to šílený. Nevěřila jsem v to. Chvíli mi to přijde divný, tobě taky, ale chceš se se mnou bavit. A já s tebou. Měla jsem pocit euforie a nedokázala usnout, když jsme si psaly jako předtím. Zase jsme v tom znova.

Ale už na začátku jsi mě upozornila, že nechceš nic víc, a že už nechceš, aby to dopadlo, jako po každý. A já to přijala. Lhala jsem. Teď se oklepávám z euforie a nastává propad, protože zmiňuješ, že se bojíš poslechnout nové album Halsey. Hned jsem si to spojila, že to máš spojené s ní. Žárlivost je neskutečná věc. Nechci, abys to měla spojený s ní. Bolí to. Hrozně moc to bolí. Ale nasazuju úsměv. A padám do toho znova. Abych měla víc a víc věcí spojených s tebou. Vím, že to skončí, pokud to nebude podle mé režie, což vím, že nebude. Je jen otázkou, jak dlouho to vydržím. Ale vím, že nechci být bez tebe. A vím, že nedokážu být s tebou. Jsi mojí smrtí, už od první chvíle jsem to tušila. Zemřu pro tebe, kvůli tobě, nebo s tebou.

Je čtvrtek, 6. února 2020, 23:42. Docela jsem se rozpila. Poslední měsíc se hodně bavím s Helenou. Seznamuju se s lidma a užívám si. Víš, vyspala jsem se i s holkou. A nedokážu si spočítat s kolika holkama jsem se už líbala. Vím, že před tím měsícem to byly tři...Cítím se uvolněnější a vyrovnanější, protože mám to, co potřebuju. Někoho, kdo mi bude věnovat pozornost a doceňovat mě jako člověka. A to Helena přesně dělá. Ale bojím se, že to skončí a já zase budu na všechno sama. Ona je lepší než ty. Ona je to, co si zasloužím. Tak nechápu, proč mám v hlavě pořád tebe, když už to nemá žádný smysl. Nechci tě, upřímně ne. A trochu mě to děsí, že po tom všem, nějaké věci mizí a odezní. Protože jestli tohle odezní, odezní vše.

Je středa, 26. února 2020, 15:36. Včera jsme se viděly a já jsem z toho v prdeli. Měla jsi u mě být v osm. V devět jsi mi psala, že vyrážíš, že máš omluvu. Kvůli mamce, že jí bolel zub. Já tě poslala do prdele, že ze sebe nehodlám dělat debila a ať nejezdíš. Pohádaly jsme se. Já se zeptala, jestli seš na cestě. Ty, že jo, jestli to máš otočit. Napsala jsem, že ne. Ztratila jsem poslední kousek sebeúcty? Asi. Přijela jsi. A jakmile jsem tě viděla, bylo mi všechno jedno. Byla jsem s tebou. Jen čtyři hodiny, ale byla. Když jsem se ráno probudila, měla jsem od tebe zase přes dvacet zpráv. Zeptala ses, jestli se s tebou nechci učit španělsky a já se nedokázala přestat usmívat. Hodiny euforie vymizely právě teď, když si uvědomuju, že se tahám znova zpět. Že neodpovídám nikomu jinému a sleduju, jestli jsi aktivní, jsi aktivní, a neodpovídáš mi. Myslela jsem, že už jsem z toho venku. Ale obě moc dobře víme, jak dokážu být naivní. Jsem v tom zase až po uši. Není to už absurdní? Jak je možný, že jeden člověk dokáže dát životu takovou váhu? Jak je možný, že po tom všem, jsem znova tam, kde jsem byla?

Je úterý, 10. března 2020, 9:22. Jsem ve škole. Přišla jsem pozdě. Chceš vědět, co jsem dělala včera? I když jsem ti to psala, nenapsala jsem všechno. Měla jsem kokain – pětkrát. Měla jsem šílený množství alkoholu. Vyspala jsem se s klukem. Vyspala jsem se s holkou a probudila se ve dvanáct odpoledne na hotelovém pokoji. Bylo to šílený.

No a co teď bude dál? Když čtrnáct dnů v kuse chlastám a fetuju a tvrdím, že už tě nemiluju. Čím víc to tvrdím, tím víc tomu věřím.

Jsem ve škole. Hodina mě nebaví. Nic mě nebaví. Chci pocity. Je mi špatně. Dneska máme jít spolu ven. Těšíš se? Těším se?

Řekla jsi mi, že nejlepší večer pro tebe byl ten, když jsme byli v té vinárně. Víš, co je vtipný? Přesně ten večer jsem zapsala jako svůj první zápisek. Tím dnem začalo všechno a pro tebe to byl nejlepší večer v životě. Ale nedivím se ti, protože moje pozornost byla jenom tvoje. Já tě tak nesnáším. Nesnáším tě.

Nella brečela. Brečela, že tentokrát je to horší než minule. No podívej, jak jsme dopadly... Jak dopadly moje kamarádky. Luci je drogově závislá, byla i v léčebně a od Báry jsem slyšela, že je to zase horší. Moc spolu už nekomunikujeme. Nella pořád bere prášky. A Jana? Měla rakovinu, víš...

Ale víš, co jsem si uvědomila díky Nelle? Že ne všechno, co dělám, je dobrý. Extrémy nejsou dobrý. Z deprese jsem šla do přejídání, z přejídání do lásky, z lásky do chlastání, z chlastání do drog. A teď dělám všechno dohromady.

Je středa, 11. března 2020, 18:41. Zavřeli školy – koronavirus. To je to, co jsme potřebovali. To je to, co naše generace nezažila. Zase tu je něco. Co si o tom myslíš? Včera jsme se viděly. Zase jsem na tebe čekala, ale čekala jsem jinak. Po pěti minutách jsem ti napsala, kde jsi, že mi je zima. A ty jsi napsala, ať PROSÍM čekám, že letíš, že jsi šla doprovodit mamku na tramvaj. A já se usmívala. Je to obrovský posun. Tohle jsi dřív nedělala. Chodily jsme po Praze a sedly si do malé kavárničky. Povídaly jsme si a bylo to fajn. Konečně chápu, jak moc jsi zničená. Jak moc se nesnášíš a nedokážeš s tím nic udělat. První krok je, že tomu začneš věřit. Ale obávám se, že to nedokážeš. Jsem špatná, když jsem ti to neřekla?

Omylem jsme se dotkly rukou. Bylo to zvláštní, protože jsem něco málo cítila, ale bylo to v pohodě. Objaly jsme se a pak jsi odjela domů. Byla jsem v pohodě. Jsem v pohodě.

Dneska sis dala na Instagram příspěvek ode mě, ale neoznačila jsi mě tam... Všechny své kamarády tam označuješ. Stydíš se za mě po tom všem?

Máš veškerou svobodu a stejně si volíš, že se se mnou bavíš. Něco to znamená. Něco to znamená...

Helena mi řekla, že jsem nepoučitelná, a že bych se kvůli tobě zřekla i vlastní rodiny. Napsala jsem jí, že je pitomá, že ne....

Je neděle, 15. března 2020, 19:17. Ráno mi bylo tak úzko, až jsem se pozvracela. Bylo mi úzko, že jsem sama, a že budu sama. Napsala jsi mi, že už ti taky zrušili práci a já se rozbředla. Proč mi píšeš jen to, co se tobě stalo? A kompletně ignoruješ to, co se stalo mně? Odpověděla jsem ti na to a přidala k tomu své pocity. Napsala jsem, že mi je jedno, jestli mi neodepíšeš týden, ale že mi není příjemný, když kompletně ignoruješ to, co ti píšu já. Bylo mi jedno, že mě vyhroťíš. Musela jsem to napsat, jinak bych se zbláznila. Napsala jsi mi mile a hezky. Nečekala jsem to. Napsala jsi, že mi chceš odepsat, ale pak do toho něco vlezte. Že máš ADHD, ať se nebojím, že tě to zajímá, jen chceš, abych věděla, co se stalo tobě. A já se omluvila, že jsem tak komplikovaná. A ty ses omluvila, že ty jsi taky komplikovaná. Vidíš ten pokrok? Vidíš ho? Celé to proběhlo bez hádky. Nevěřím tomu. Myslím, že už jsme se jedna druhou naučili víc chápat. Chápeme se a našlapujeme opatrně. Asi jedna druhou už nechceme ztratit. Nechci tě ztratit znova, vážně ne.

Je čtvrtek 2. dubna.2020, 11:39. Jsem šťastná, protože si intenzivně píšeme. Jsem šťastná, že mám kolem sebe lidi, kteří mě milují. Jsem šťastná, protože život je tak úžasný a nabízí nám tolik možností. Co se týká tebe, tak bych chtěla, abys také byla šťastná. Dva dny v kuse jsme si psaly o tom, jak ti Lilith zlomila srdce, zase od ní chceš jít pryč a jediné, co jsem chtěla, bylo, abys byla šťastná. Nezasloužíš si být zlomená. Nechci, abys byla zlomená. Dnes se ti daří lépe i když vím, že jsi smutná. Láska je šílená. Doufám, že ji nemiluješ tak jako já tebe. Jinak ti můžu zaručit, že budeš ztracená.

Každopádně vidíš ten posun? Dřív, když jsi mi o ní říkala, tak jsem plakala. Teď, když mi o ní říkáš, jsem v pohodě. Když jsi mi poslala video, jak se líbáte, nebudu lhát, že to nezabolelo, zabolelo, ale jen na chvíli. Jak bych mohla být smutná, byla bych sobecká, když jsem viděla, jak ji líbáš. Chtěla bych být na jejím místě, ale vidět tě šťastnou mi stačí. Možná to zní lacině a neupřímně, ale vážně. Po nějakém čase a práci tohle láska dokáže.

Je sobota, 3. dubna 2020, 16:53. Volaly jsme si tři hodiny a já se cítím zvláště. Dřív bych byla štěstím bez sebe, teď jsem v pohodě. Zeptala ses mě, jestli si myslím, že jsi narcista, protože si to ty myslíš. A já ti odpověděla – neupřímně a bylo mi to jedno. Víš, co mi stačí k tomu, abys mě chtěla? Nedostupnost a úspěch. Říkala jsem ti, že jsme úplně stejné, obě stejné svině. Jen já jsem lepší než ty. Miluju tě, ano, ale panebože, myslíš si, že tě budu dávat

na první místo? Nebudu. Až přijde čas, který vím, že přijde a my se spolu vyspíme, řeknu ti, že jsi prohrála. Budu tě mít psychicky i fyzicky. Hnusím se ti? Bud' jsi mě ty změnila, nebo jsem vždycky byla taková. Odpověď si vyber sama.

Je úterý, 28. dubna 2020, 19:21. Předevčírem jsme se pohádaly kvůli nesmyslu. Vyjela jsi na mě, protože jsem ti řekla, že si myslím, že Villanelle je sociopat. A ty jsi tvrdila, že je psychopat. Byla jsi na mě hnusná. Vytáhla si na mě minulost a já to ignorovala. Byla jsem připravena na to, že se nebudeme bavit a byla jsem s tím v pohodě. Když jsem si na my story dávala příběh, bylo vidět, že jsi ho viděla a pak najednou ikonka s tvou fotkou zmizela. Rozklikla jsem tvůj účet, ale uživatel nebyl nalezen. Blokla sis mě. V ten moment mě přepadla hrůza a strach. Hystericky jsem se rozbrečela a napsala ti, že se omlouvám, a že jsem tě měla ráda a je to na tobě, jestli mě budeš ignorovat, nebo mě zase ponížíš. Ty jsi mi napsala, že ti někdo blokl účet a ať se uklidním, že jsem zase paranoidní. Nevěřila jsem ti, ale byla jsem šťastná za tu lež. Dneska si píšeme, ale jsem zlomená, bolí mě srdce, jsem smutná.

Je pátek, 8. května 2020, 18:00. Proč to tak je? Proč to je dobrý, dokud to není dobrý? Posledních pár dnů to vše bylo intenzivní. Říkala jsi mi věci, které jsem zapoměla, že si pamatuju, o tom, co jsme spolu všechno dělaly. Říkala jsi, že víš, jaké je moje nejoblíbenější počasí. Znáš mě. Znáš tě. Tak proč mě vždycky překvapí, když ta vlna radosti skončí? Když vím, že skončí. Jsi neuchopitelná. Jsi tu, dokud tu nejsi. A dnes tu nejsi. Zajímá mě, jak funguje tvá mysl. Jak se rozhodneš přestat. Co tě k tomu vede? Bojíš se, že se zamiluješ? Že jsi zamilovaná? Na co teď myslíš? Vzpomněla sis na mě během dne?

Je středa, 13. 5. 2020. Seš mi ukradená. Láska je pomíjivá. Je mi jedno, že mi píšeš. Už tě nepotřebuju.

Je neděle, 17. 5. 2020. Je konec. Čekala jsem víc. Brečela jsem dva dny. Ty jsi to ukončila. Utekla jsi. Umíš jen utíkat. Jsem ráda. Zničila bys mě. Zničila bys mě víc. A já bych se nechala zničit. Víam, že tohle je konec. A víam, že jsem se posunula A víam, že to zvládnou. Ale co ty? Kdy přestaneš utíkat?

Je středa, 3. 6. 2020. Jsem patetická, když se vracím do minulosti? Za chvíli to bude měsíc, co se nebudeme a co jsi mě nechala být. A já mám teď, v tuhle chvíli, asi jedno z největších

zhroucení. Proč se k tobě vracím? Proč tě ve všem vidím? Je vážně láska taková? Nebo jsem jen já taková? Byla jsem tak moc hloupá, že jsem všechno dala do tebe? A všechno mám spojené s tebou? Že jsem s tebou sdílela všechno o mém životě a teď tě vleču jako zátěž. Ve všech filmech o lásce tě vidím. Hlavně, pochopila jsem, jak moc jsme stejné. Jsme úplně stejné. Moje nálady vzteku mi to teď dokazují. Moje pocity viny a paralýzy jen dokreslují. S tebou bylo všechno jiné. Všechno mělo smysl. Teď... Komu můžu říct o tom, co ve mně nechal film *Dokud se tančí*. Komu můžu říct, jaká je filmografie v *Killing Eve*? Komu mám sakra říct, že se znovu jak nějaký chudák, dívám na *Euforii* a vidím v ní víc a víc detailů, který jsem předtím neviděla?

Víš, jak bylo těžký se smířit s pozicí kamarádky? Fuck, bylo to tak těžký, bylo těžký poslouchat všechny ty řeči o ní, ale BYLA jsem šťastná. Naučila jsem se to.

A ten konec. Takovej nesmysl. Taková pitomost. Vím, že se zajímáš. Vím, že se dusíš. Vím všechno... Tak mi napiš, že tě to všechno mrzí...

Poslouchám *when the party's over*. Řekla jsi mi, že to máš spojené se mnou a já to poslouchám pořád a pořád dokola.

Je 12. 7. 2020. I'm letting you go. Now or never. I know you care. Dívala ses na moje my story. Blokla sis mě. Proč? Znamená to něco? Dávám ti šanci. Now or never. Vezmeš si ji? Chci, aby sis ji vzala. Now or never. Buď všechno, nebo nic. Now or never. Bby, I want you to love me now or never...

Je 23. 7. 2020. Jak je to možné? Je vůbec možné tohle vše? Jsem šílená? Byla jsem šílená? Stala jsem se díky tobě šílenou? Vždyť jsi mi i řekla, že jsem daleko lepší než ta Lilith...

6. 8. 2020, 14:20

Bavíme se. Všimla jsem si, že si mě blokuješ a zase odblokováváš na Instagramu. Tak jsem ti napsala, co to má znamenat. Poslala jsem ti písničku *my tears ricochet*. A ty jsi napsala, že „I check up on you“ a já ti dala návrh, že mám velký novinky, který na Instagramu nenajdeš, že se můžem přestat chovat jak píči a komunikovat. Souhlasila jsi. After all, you liked how I made you feel. And you wanna do that again.

8. 8. 2020, 22:09

Je mi tak špatně. I don't wanna do this anymore. I don't wanna talk to you. Z tohotole všeho se stala taková fraška. Jsme zase hrozně close. Pozvala jsi mě na večeři. Seděla jsi naproti

mně a já byla nervózní. Nepustila jsi mě ke slovu a jen povídala a povídala. Dívala jsem se ti do očí, pokyvovala hlavou, pokládala další a další otázky a v duchu si říkala, jestli je vážně tohle, co chci. Věděla jsem, že nechci, ale nikdy nikoho chytřejšího jsem v životě nepoznala. Fascinovala jsi mě. Toužila jsem po tobě. Měla jsem šimrání v břiše, když jsi na mě odkázala, že jsem ta chytřejší z nás dvou. Nebyl to ohlas nebezpečí? Vždyť se podívej, jak o tobě píšu. Nevěřím ti ani slovo, a přitom nedovedu neposlouchat to, co říkáš. Jsi mi tak odporná, Helgo. Tak odporná... A já sobě taky.

Pak jsme šly k tobě do auta, zase. A já uvnitř cítila, že celý to, co teď děláme, je jen bezduchý gesto. Obě děláme, že se nic z toho v minulosti nestalo. Pořád tě miluju, ale cítím odpor. Nechuť. Nechci to už dělat. Vzala jsi mi všechno a je jen jedinej způsob, jak si to vzít zpět...

22. 8. 2020, 7:04

Vidím, jak se ke mně chováš. Chceš jen pozornost. Konečně si to dovoluju vidět. ROZHODLA jsem se tě nechat jít.

29. 9. 2020, 17:32

Jsem z tebe unavená, Dalilo. Celý tohle je jak cukr a bič. Celý tohle jsou jen tvý pojebaný manipulátorský a narcistický hrátky. Beru si svoji sílu nazpátek. Celý tělo mi dává varovnej signál, abych se od tebe držela dál. Je mi fyzicky i psychicky špatně, když se s tebou vidím, píšu nebo jen pomyslím. V nitru cítím, že je čas jít. Chci jít. Půjdu.

12. 10. 2020, 12:50

JÁ jsem byla ta, co to ukončila. JÁ jsem byla ta, co ti naposledy napsala všechno to, v čem je problém. JÁ to byla. A jsem za to ráda a zároveň šílím. Jak se s tím člověk dokáže vypořádat? Nedokáže. Nedokáže. NEDOKÁŽE. Řekla jsem, že nedávám jednostranný přátelství, jednostrannou lásku. A ty jsi odpověděla, že je zase drama, a že čau. A já s hlavou vztyčenou odešla. Ale co mám dělat, když se nikdo nedívá? Co mám dělat, když jsem sama se sebou? Jak se mám přesvědčovat, že jsem v pohodě, když nejsem v pohodě a myšlenka na tebe mě vždycky zabolí? Kde jsou odpovědi? Kde je lék? Kde je vysvobození?

Pro upřesnění příkládám, jak to celý proběhlo, asi abych na to nezapomněla a stála si zatím, co jsem ti napsal. Stejně víš, že si to uboze čtu pořád dokola, tak ať nemusím rozklikávat tu debilní konverzaci. Tři zkurvený týdnů jsi mě ignorovala, a pak mi napsala, že víš, že jsi mi neodpovídala, že jsi v tom hrozná, a ať jdu s tebou ven. Já tě týden ignorovala

(a měla v plánu ignorovat až do konce svého života), ale ty jsi mi napsala: „Bitch, whats wrong? You aint answering!“ A já ti odpověděla: „Protože mě už nebaví jednostranný přátelství, jednostranná láska, jednostranná pozornost. Ale co mě ze všechno nejvíc nebaví, jsou ty tvý „promiň“, který nemyslíš vážně, jinak by ses podle toho chovala. A ty tvý „nepromiň“, za to, jak ses ke mně dokázala chovat. A upřímně nikdy v životě jsem nebojovala pro někoho tak hrozně moc, aby byl v mém životě jako pro tebe. Ale asi během celého toho neustálého snažení jsem si nastavila nějaký hranice, který nehodlám už překračovat. Takže proto jsem ti nereagovala na tu tvoji zprávu, protože se nezblázním z toho, že ses mi rozhodla po X dnech napsat.“

16. 10. 2020

Myslela jsem, že největší lásky se nikdy nestávají, že jsou jen v knihách. Tohle byla největší láska, která se nikdy nestala. Stala se tak nenuceně, tak plíživě, tak neočekávaně. V celém tom byla láska. Byla to jednostranná láska? Byla. Ale byla. Nepotřebovala být dokázána slovy miluju tě. Nepotřebovala být stvrzena žádným dotykem. Byla stvrzena pocitem, který jsem po celou tu dobu cítila, když jsem tohle dělala. Když jsem žila vedle tebe, bez tebe a s tebou. Pojďme to nazývat láskou, o které jsi nevěděla. Láskou, ve které jsi vědomě neparticipovala. A v neposlední řadě láskou, která mě do konce života poznamenala.

Je smutné, že jsem se nějak posunula. A že to, co jsem zkoušela dělat v podstatě od prváku na gymplu, když jsem tě poprvé uviděla a řekla si, že se s tebou chci bavit, zahodila. Byl to rok 2014. Šest let jsem se snažila. V roce 2018 tě poprvé políbila. A v roce 2020 ti sbohem dala. A s rukou na srdci říkám, že jsem v pořádku. A ani se nechci odmílovat, protože to, že takhle láska skončila, neznamená, že fakticky skončila. Ale řeknu ti, co je smutnější. Že jsi se nepoučila. Že jsi utekla. Tak doufám, že jsem ti aspoň něco do toho života dala. A že se jednou zastavíš. A budeš bojovat o to, co máš ráda a co chceš. Protože tady nejde vůbec o mě, aby sis nemyslela, ale o to všechno, co jsi vzdala, aniž by ses pokusila. Takže jednou provždy, *River*, přestaň utíkat.

24. 10. 2020

Rozhodla jsem se, že tenhle příběh dám do bakalářské práce a nazvu ho Zpovědi dítěte moderního věku. A jako bonus řeknu jednu peprnost, která mě možná v očích čtenářů vykoupí. Nikdy jsem nenapsala to, co jsem ti přísahala na malíček, že nikomu neřeknu, až na tu jednu věc, kterou jsem napsala v afektu. Možná by to změnilo celý pohled na příběh. Ale co je po tom? Když vím pravdu. Když ty víš pravdu. Každopádně abyste věděli, celé

tohle mě dostalo někam tak daleko, že by pro ostatní, kteří si něčím stejným prochází, nebo prošli, bylo neférové neříct, co jsem získala. Začala jsem se mít ráda. Přestala jsem pít, kouřit, fetovat a přejídat se. Uběhla jsem půlmaraton a poslední písnička, co mi hrála, když jsem běžela do cíle, byla *No time to die* od Billie Eilish a já v tu chvíli věděla, že to všechno dokážu i bez tebe, ale zároveň děkuji, protože všechno tohle jsem začala dělat pro tebe. Studuji bohemistiku na Univerzitě Karlově. Poznala jsem dívku, která mě miluje, která se o mě zajímá. Mám tak skvělé kamarády, kteří tu pro mě jsou. Nevěřila bys, ale Nella se přestěhovala ke svému příteli! Bára čeká miminko! Navíc na bohemistice jsem poznala holku, která se jmenuje stejně jako moje babička, tak ji říkám Babičko! A je hrozně moc fajn, prošla si něčím, čím jsem si prošla já s tebou, takže jí dávám naději, že je cesty ven. Že tu je pořád možnost vykoupení a ona je vděčná. Díky tobě jsem teď tady. Měla jsem to, co skoro nikdo nezažije. A budu na to vzpomínat. Možná je to ten jediný způsob očištění. Pamatovat si. Kdo by chtěl zapomínat? Nechci na to zapomenout.

10.11.2020

FUCK, ZASE SE K TOBĚ VRACÍM!! Ale jinak. Blokla sis mě na Facebooku, a to jsme nebyly ani v přátelích. Do you still care? A jo, koukla jsem se ti na Facebook a proto jsem to zjistila, protože ses mi nezobrazila. I'm fucking crazy. I fucking hate you. There is no way jak se s tím vypořádat. Není. Vím to. Není. Jsem tak zoufalá a sama sobě odporná. Jak nízko ještě můžu klesnout? Jsou dny, kdy jsem v pohodě, a pak jsou dny, kdy trpím tak hrozně, že bych se nejradši zabila a nebyla. Vždyť si pamatuju jen to dobrý, pořád si pamatuju jen to dobrý – ty telefonáty, to psaní, to sezení v autě s tebou před mým barákem a tvý prošení, ať si s tebou ještě povídám a nechodím domů. Víš, co mi ze všeho toho přijde nejkrásnější? To, jak jsem se s tebou cítila. To, že jsem byla NIKDO a ty jsi viděla NĚKOHO. To, jak jsi mě pozdravila na gymplu po tom, co jsme se nikdy nebavily, ale věděla jsi z vyprávění, že jsem ta holka, co se psychicky zhroutila. To, jak jsi mě pozdravila na vysoký, že se známe a zeptala se, jak se mi tady líbí. To, že ses ke mně hlásila. To, že jsi šla se mnou ven po tom, co jsem ti řekla, že mám na tebe crush už od gymplu. To, že jsi mi řekla, že jsem chytrá. Že jsi dovolila, abys byla první holka, s kterou jsem se líbala. Oceňovala jsi mě. Na druhou stranu si musím pořád připomínat, že jsi mě nechala čekat tři hodiny, nepřišla jsi, a ještě mě seřvala. Na to, že jsi mi několikrát řekla, že jsem psychicky labilní a taková píča, že by všichni ode mě měli dát ruce pryč, na neustálý blokování a pak házení viny, že je to všechno moje chyba. To, jak jsi o mně mluvila za zády a smála se mi, jak jsem ubohá. To, jak si mě využívala se školou. Kdykoli jsem ti řekla, že nemám náladu si s tebou volat, jak jsi mě

seřvala, manipulovala, ponižovala a všechno házela na to, že já jsem ta, která za všechno může, že se takhle chováš. Kdykoli jsem měla jiný názor, tak jsem byla ta, co je pitomá a snaží se tě jen ponížit a přechytračit. Že jsem ubohá, dramatická, stupidní... A ano, moje chyba bylo to, že jsem si to nechala líbit, protože jsem tě milovala. Miluju. Ale to bylo vše. Ale vždycky to byla tvoje volba, být se mnou, scházet se se mnou, povídat si se mnou. Ty jsi všechno iniciovala. Proč? Proč jsi to dělala? A dneska jsem konečně přišla na to proč. Viděla jsem v tobě NĚKOHO. Je to šílený, co? Je nemožný přestat. Já se ti jen vždycky omluvila za to, co jsem neudělala, a ty jsi to přijala a bavila se. Tentokrát jsem se neomluvila. Nenapsala ti. Neudělala nic. Víím, že tohle je konec. Jen mě těší, že you still care too.

23.11.2020

Včera mi volala Babička. Myslím, že jsem pochopila, co jsi mi dala nejvíc. Dala jsi mi naději, že člověk, kterej je posedlej a staví jiného člověka před sebe, nechá si líbit šílený věci, protože nevidí svoji hodnotu a nemá se rád, se může změnit. Že může vše překonat. A právě to, že jsem tu teď pro ni, a to, že jsem tohle všechno přežila mi dává naději, že můžu pomáhat jiným dál. Že je tu možnost, jak žít a ne přežívat. Víím, že láska není dost v některých případech. Doufám, že bude silná jako já a přenesse se přes to všechno, jak moc se ponížila. A že pochopí, že i ten nejšpinavější hříšník má budoucnost. Stejně jako já. Stejně jako ty. Pojd'me žít. Pojd'me to klidně celý udělat znova. Udělala bych to znova. Protože podívej, Dalilo, podívej, co všechno jsi mi dala. Všechny ty neustálý pády, všechny ty nádherný okamžiky bez tebe, ale i s tebou. Děkuju, že o tobě a o sobě dokážu mluvit se vztyčenou hlavou. Díky tobě jsem se dostala někam, a jak jsem psala už předtím, díky tobě jsem NĚKDO. Nebo spíš, díky tobě, mi chica favorita, jsem ze sebe udělala NĚKOHO. Každopádně je tu naděje, říkám to tak Babičce. Ale netvrdím, že nebude doživotně poznamenaná, ale je jen na ní jak.

24.11.2020

Celý tohle jsem dala přečíst Nelle, aby mi řekla, co si o tom myslí. Řekla mi, že jí po tom bylo tak úzko, že si to už nikdy nechce přečíst znova. A to neví ty nejšílenější detaily, který zde nezmiňuju. Každopádně mi řekla, že ty jsi nikdy nebyla ta, co ve mně viděla někoho. Že jsi právě byla ta, která ve mně viděla nikoho. Že ona a všichni moji kamarádi viděli moji hodnotu a byli tu pro mě, což měla obrovskou pravdu. Upřímně, nevím, jestli bych dnes tohle psala, co teď píšu, bez Nelly. Byla pro mě největší oporou, když jsem prožívala tyhle šílenosti. Když jsi mi říkala nádherný věci a následně mě týden ignorovala, a ještě seřvala

za to, že ti vůbec píšu, a pak mě prosila, ať ti odepíšu. Pamatuju si, jak jsem chodila na hodiny opilá, chtělo se mi brečet a počítala jsem každou minutu, až bude večer a já konečně budu moct zhroutit. Nádherné to časy, že? Jen pro to, že sis se mnou hrála a využívala mou lásku, femme fatale. Chtěla jsem skončit se školou, protože jsem nezvládala, jak jsi kolem mě procházela, jako kdybych neexistovala, a přitom se mi dívala do očí. Jsi mi odporná, Helgo. Za to, že seš schopná žít sama se sebou a tohle dělat. Už o tobě nechci psát a dávat ti prostup k životu. Opravdu nechci. Zůstaneš jen vzpomínkou, zkušeností, šílenstvím, který jsem prožila a přežila. A už stokrát jsem ti za to všechno děkovala, takže teď už nebudu. Děkuju svým přátelům, že tu pro mě byli. A především, děkuju sama sobě, že jsem se dokázala postavit na nohy. He dado muchas años a ti pero no quiero continuar. Es hora de irse.

6.2.21

Vím, že Veronika chce, abych přestala psát. Vím také, že neumím psát, nemám to v sobě, ale myslím, že mám co říci, co vyprávět, co předat. Díky tobě vznikl tenhle kenotaf. Nevím, kde teď jsi a co děláš, ale vím, že jsi poznamenaná. Ale to je okay, chica, každý nějak je. Nikdy jsem v to nevěřila, ale jsem šťastná. Jsem šťastná, že dokážu žít i bez tebe. Poznala jsem lásku, kterou vím, že už nechci zažívat. Jsi jen příběh, na který vzpomínám. Někdy ráda, někdy nerada. Ale je to v pořádku. Člověk se s tím dokáže srovnat. Jen musí věřit, že dokáže. Už mě nedefinuješ. Už nejsem ta, co dělala ty šílenosti. Jsem ta, co pokračuje dál. Děkuju ti, Veroniko, podívej, co jsme dokázaly. Jsem na tebe pyšná. Je sobota, pár minut před půlnocí, a ty píšeš poslední slova. Jsi šťastná a usmíváš se. Máš na sobě červenou mikinu od Halsey a ten svůj pitomej drdol. Posloucháš *River* od Joni Mitchell a pokyvuješ hlavou. A co je víc? Vždyť každá věc má něco společného se štěstím.

12022021

Dokáže se člověk s něčím takovým vypořádat? Nedokáže. Namlouvejte si, kdo chcete, co chcete. Nedokáže. Ale naučila jsem se být statečná. A dokážu mluvit o něčem tak niterném, co pořád bolí. A asi bolet bude. Ale myslím, že nemusím nic předstírat a hrát si na to, že nikdy nebude. Třeba to jednou přestane. Třeba. Tahle explicitní zpověď šílenství je cyklická. Nejde z ní vystoupit, když tě mám v sobě. Ani nevím, kde jedna začíná a druhá končí. Nevím, zda to, co mám ráda, mám ráda, protože to máš ty ráda. Čiré šílenství. Ale s tím jde ruku v ruce statečnost. A já se nevzdám, ale to neznamená, že se nebojím, ale budu o tom mluvit dál. Budu mluvit o tobě. Možná do konce života. Možná je tohle to poslední, co za

trapný bahniviny píšu. Možná. Ať už je to jakkoli, jsem schopna žít dál s tebou, která je ve mně. Uhh, *River*, pověz mi, co mě čeká dál? I miss talking to you about that shit we used to talk. Nobody fucking cares. Would you still care if I told you what I have read? Že jsem přečetla *Utrpení knížete Sternenhocha*, a že se mi líbí celej ten koncept? Že jsem narazila na Weiningera, kterej se zastřelil ve dvaceti třech letech? Je tolik věcí, o kterých si nemám s kým povídat, protože to nikoho nezajímá. Nikdo to nechápe. Nikdo to nedoceňuje...Docenila bys *Rok perel*? Zendayu v tom novým filmu? Ten scénář? Neskutečný, vid'? Pověz mi, co tě tam fascinovalo nejvíc? Asi vím, co řekneš. Souhlasím! Já vím! Ano!...

Někdy mám strach, když je hezké počasí. Zkrátka, když se dělá hezky – pozdí jarní večery, vždyť víš proč. Přestane to někdy? Řekni, že přestane, prosím. Co budu dělat, až bude srpen? Co budu dělat, až bude jaro příští rok? Co budu dělat, když vím, že nechci být s tebou, ale ani bez tebe? K čemu jsou ty kecy, že poznáš jiného člověka. K čemu to je? Pak už nic nemá smysl ani hodnotu. Byla jsi první. Byla jsi poslední. Byla jsi a už nejsi. A já jsem na tom místě, přesně tam, kde jsem tě nechala a opustila. Vyhrála jsem, ale k čemu mi to bylo? Vždyť víš. Vždyť víme. Všichni ztracení milenci i umělci by byli tak šťastní, kdyby...Vždyť se podívej, kde to žijeme – v konzumní době vyprázdněné od gest. V šedé mase, kde se každý snaží být tak individuální, až zapadne. Proč vlastně má být nějaké východisko? Kam zmizel vznešený koncept? Co dělá Simmel? Život přece musí být víc než život. Nebo taky ne. Mám jen dřavá slova. Opotřebovaná slova. Slova, co nejsou slova. Slova sémanticky plochá. Jen si přečti, co jsem psala. Jsem neschopná popsat kontemplativní proces. Ještě na to nemám kapacitu. Omlouvám se.

Proč pro mě trváš? Přesto, že je to dnešní, zítra zastaralé. Tak proč ne ty, Dalilo? Proč i ty se nestaneš něčím jiným? Proč se já nestanu něčím jiným? Vlastně chci se vůbec stát? Vždyť obě víme, že jsme byly jiné. Že jsme jiné. Možná proto tomu tak je. Možná bych měla přestat vyprávět. Možná. Je tu tolik možná. Možná zítra budeš stát před mým domem. Možná mi dneska napíšeš. Možná mi řekneš, že jsi konečně v oceánu. Možná to celé bylo jen sen. Možná, ale jen možná, zapomenu. Možná jsi to měla celou tu dobu stejně. Ale možná taky ne. Kde je garance pravdy, huh? Dochází mi modelína. Teď je čas přestat. Přísahám na malíček. Vždyť podívej, všechno je tak